

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

ACADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
WYŻSZA OFICERSKA SZKOŁA LOTNICZA

WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OPŁ
KATEDRA TAKTYKI LOTNICTWA

JAWNE
Do użytku
służbowego

Fig. Nr. 3

MATERIAŁY

Z SEMINARIUM KOŁA NAUKOWEGO SŁUCHACZY
PIONU LOTNICZEGO ASG WP I NAUKOWEGO KOŁA
PODCHORĄŻYCH WYŻSZEJ OFICERSKIEJ SZKOŁY
LOTNICZEJ W DĘBLINIE

Temat: „ WŁAŚCIWOŚCI DZIAKAŃ ŚMIGŁOWCÓW
NA LORZYŚĆ GRUD MANEWROWYCH

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych
Nr ewid.

~~pf~~ 43634

WARSZAWA

1981

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
WYŻSZA OFICERSKA SZKOŁA LOTNICZA

WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OPŁ
KATEDRA TAKTYKI LOTNICTWA

~~JAWNE~~
~~Do użytku~~
~~służbowego~~

Fig. Nr. 3

MATERIAŁY

Z SEMINARIUM KOŁA NAUOWEGO SŁUCHACZY
PIONU LOTNICZEGO ASG WP I NAUOWEGO KOŁA
PODCHORAŻYCH WYŻSZEJ OFICERSKIEJ SZKOŁY
LOTNICZEJ W DĘBLINIE

Temat: „ WŁAŚCIWOŚCI DZIAKAŃ ŚMIGŁOWCÓW
NA LORZYŚĆ GRUD MANEWROWYCH

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych
Nr ewid. _____

~~pk~~ 43634

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

Egz. nr 3.

M A T E R I A Ł Y

Z SEMINARIUM KOŁA NAUKOWEGO SŁUCHACZY PIONU
LOTNICZEGO ASG WP I NAUKOWEGO KOŁA PODCHORAŻYCH
WYŻSZEJ OFICERSKIEJ SZKOŁY LOTNICZEJ W DEBLINIE

Słuchacze - członkowie koła naukowego pracującego na bazie Katedry Taktyki Lotniczej oraz Katedry Taktyki Tyłów Lotniczych i naukowego koła podchorążych WOSL, realizując plan pracy na rok akademicki 1980/81 zrealizowali wspólne przedsięwzięcie w formie seminarium na temat: "WŁAŚCIWOŚCI DZIAŁAŃ ŚMIGŁOWCÓW NA KORZYŚĆ GRUP MANEWROWYCH".

W seminarium obok organizatorów aktywny udział wzięli przedstawiciele innych zaprzyjaźnionych kół naukowych ASG WP.

Seminarium prowadził członek zarządu koła kpt. Andrzej ZYDROŃ. Zasadniczymi zagadnieniami wokół których toczyły się obrady były takie problemy jak:

- potrzeby grup manewrowych w zakresie wsparcia i zabezpieczenia ich działania, w aspektach głębokości działań, obiektów, okresów wzmożonego wysiłku przez śmigłowce;
- zadania bojowe śmigłowców wynikające z potrzeb grup manewrowych, oraz warunki ich wykonania;
- wskaźniki możliwości bojowych śmigłowców w działaniach na korzyść grup manewrowych;
- właściwości organizacji i prowadzenia działań bojowych przez śmigłowce;
- wykonanie lotu przez śmigłowca /grupę śmigłowców/ na wykonanie zadań realizowanych na korzyść grup manewrowych;
- potrzeby i możliwości w zakresie tyłowego zabezpieczenia działań bojowych śmigłowców.

43634

W niniejszym opracowaniu przedstawiono treść materiałów
wygłoszonych w postaci referatów, wypowiedzi w dyskusji, a także
treść merytorycznego podsumowania seminarium.

SPIS TREŚCI
REFERATY

1. Potrzeby w zakresie zabezpieczenia działań grup manewrowych wojsk lądowych przez śmigłowce.
kpt. Henryk BUDZYŃSKI - str. 5.
2. Zadania śmigłowców realizowane na korzyść grup manewrowych i warunki ich wykonania.
kpt.pil. Marian GONET - str. 9.
3. Wykonanie lotu przez klucz śmigłowców bojowych na wykonanie zadań realizowanych na korzyść grup manewrowych.
sierż.pchor. Jan BOSZKIEWICZ - str. 20.
4. Możliwości wykonania zadań przez śmigłowce uzbrojone i warunki ich wykonania na korzyść Operacyjnej Grupy Manewrowej.
kpt.pil. Andrzej PUSSAK - str. 29.
5. Właściwości organizacji i prowadzenia działań śmigłowców bojowych w działaniach grup manewrowej.
kpt.pil. Jan ZIĄBEK - str. 37
6. Właściwości zabezpieczenia tyłowego działań bojowych śmigłowców na korzyść grup manewrowych.
Por. Krzysztof TOKARCZYK - str. 40
7. Dyskusja - str. 47.
8. Podsumowanie seminarium - płk dr nawig. Zygmunt GRZĘDA - str. 65

- 4 -

R E F E R A T Y

kpt. Henryk BUDZYŃSKI

POTRZEBY W ZAKRESIE ZABEZPIECZENIA DZIAŁAŃ GRUP
MANEWROWYCH WOJSK LĄDOWYCH PRZEZ ŚMIGŁOWCE
/REFERAT/

Doświadczenia wojenne w zakresie tworzenia i wykorzystywania frontowych i armijnych grup szybkich wskazują na szereg właściwości ich organizowania, które powinny być uwzględnione podczas przygotowywania i prowadzenia działań bojowych /operacji/ przez Grupy Manewrowe. Wynika to z dynamicznego rozwoju środków walki, a stąd i sposobów /taktyki/ ich wykorzystanie w walce i operacji, co spowodowało niejako "bojowe zapotrzebowanie" na tworzenie elementu ugrupowania operacyjnego zdolnego właśnie do dynamicznych, szybkich i manewrowych działań. A także działania mogą być prowadzone w głębi operacyjnej nieprzyjaciela przez odpowiednio przygotowane i wyszkolone związki taktyczne. Ten warunek, stanowiący podstawowy wymóg współczesnego pola walki określa celowość i potrzebę tworzenia związków taktycznych przewidywanych jako Grupy Manewrowe - już w okresie pokoju. Wskazują na takie rozwiązanie doświadczenia z ćwiczeń WIOSNA-80 i SOJUZ-81. Wynika z nich niezbicie potrzeba organizacyjno-strukturalnego przygotowania związki taktyczne do działań jako Grupy Manewrowe, a to wymaga dość znacznego czasu, którego na polu walki niegdy nie będzie za wiele. Dlatego też teoretycznie uznając DZ, DPanc związkiem taktycznym zdolnym do działań jako Grupy Manewrowe prowadzi się w ASG WP badania nad zunifikowaną strukturą dywizji pancerno-zmechanizowanej. Wśród wielu koncepcji jej wykrzyżowania, na czołowe miejsce wysuwa się przystosowanie do działań jako Grupy Manewrowej.

Niezależnie od powyższych, słusznych założeń trzeba też widzieć możliwość organizowania Grupy Manewrowej ze składu drugorzutowych ZT podczas przygotowywania a nawet prowadzenia operacji zaczepnej. Może się bowiem okazać niemożliwym, z różnych taktyczno-operacyjnych względów wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem zawczasu przygotowanego związku taktycznego jako Grupy Manewrowej.

Kierując się naczelną zasadą manewrowości i dynamiczności działań Grup Manewrowych należałoby ją wprowadzać do walki w momencie dającym optymalne warunki takich działań. Ogólnie można przyjąć czas po przekłamaniu /niekiedy w jego końcowej fazie/ taktycznej strefy obrony przeciwnika. Z taktyczno-operacyjnych kalkulacji wynika, że będzie to pod koniec pierwszego lub w drugim dniu operacji zaczepnej. Ale trzeba pamiętać, że jest to czas najwcześniejszy. Uwzględniając inne czynniki np. warunki terenowe, rozległe aglomeracje miejsko-przemysłowe może się okazać słusznym wprowadzenie Grupy Manewrowej do działań w 3-4 dniu operacji.

Przyjmując Grupę Manewrową w składzie DZ lub DPanc, będzie koniecznym zaplanowanie jej co najmniej dwóch rubieży wejścia do walki na 1-2 kierunkach - co uwarunkowane jest planem operacji zaczepnej - oraz 4-6 dróg. Ilość dróg wynika z kolei z przyjętego ugrupowania bojowego Grupy Manewrowej. Ten problem można postawić w postaci wydzielenia pasa wejścia do walki Grupy Manewrowej, który powinien wynosić 10-15 km szerokości. Ale z punktu widzenia utrzymania dróg przez wojska w styczności i odpowiednie zabezpieczenie ogniowe /artyleryjko-lotnicze/ wejścia do walki Grupy Manewrowej ten wariant wydaje się mało zasadny. Może i najprawdopodobniej będzie miał zastosowanie podczas prowadzenia działań przez Grupę Manewrową w głębi operacyjnej nieprzyjaciela. Wówczas wyznaczenie pasa działań Grupie Manewrowej zagwarantuje jej bezpieczeństwo od własnych uderzeń jądrowych i lotnictwa, zwartość ugrupowania jako istotny element żywotności. Oczywiście jest, że szerokość pasa nie może ograniczać swobody manewru jej elementów ugrupowania ani też być przeszkodą w szybkim pokonaniu terenu trudno przekraczalnego czy odparciu uderzenia przeważających sił

przeciwnika. Z tych względów ogólnie można przyjąć szerokość pasa ok. 1/3-1/2 pasa operacji zaczepnej armii. W takim pasie Grupa Manewrowa powinna niszczyć i obezwładniać obiekty przeciwnika decydujące o trwałości jego obrony i systemu ognia. Nie wątpiwiście należą do nich: środki napadu jądrowego /Lance i Pershing/, stanowiska dowodzenia Korpusu Armijnego, Grupy Armii, raketowe środki OPL /Hawk, Nike, Herrkules9, lądowiska śmigłowców i lotniska, składy, środki walki radioelektronicznej i odwody nieprzyjaciela tak w rejonach mobilizacji /odpoczynku/ jak i podczas marszu. Osobną grupę stanowią obiekty terenowe tj: przeprawy, dogodne cieśniny i przejścia których uchwycenie opóźni działanie przeciwnika, a wydatnie przyczyni się do powodzenia operacji zaczepnej.

Doceniając znaczenie powyższych obiektów przeciwnik wszystkimi siłami dążyć będzie do pozbawienia Grupy Manewrowej możliwości prowadzenia działań. W tym celu wykorzysta własne lotnictwo i śmigłowce, odwody oraz środki obrony terytorialnej. Będą one ciągle atakować z lądu i powietrza elementy ugrupowania Grupy Manewrowej oraz blokować węzły dróg przeprawy, wzgórza itp. aby ograniczyć ruch a nawet zatrzymać Grupę Manewrową. W ten sposób stanie się ona łatwym obiektem lotniczo-jądrowych uderzeń przeciwnika. Stąd też Grupa Manewrowa musi dysponować silną OPL, możliwością stosowania desantów taktycznych i szerokiego wykorzystywania śmigłowców szturmowych.

Dowódca Grupy Manewrowej żądać będzie wykonania następujących zadań przez lotnictwo:

- wsparcia ogniowego szczególnie podczas wchodzenia do walki /przy spadku intensywności ognia artylerii/ jak i przy opanowywaniu nakazanych obiektów;
- obezwładnienie najbardziej ruchliwych elementów ugrupowania bojowego, opóźnianie ich podejścia do rejonu działań Grupy Manewrowej;

- zabezpieczenie lądowania desantów;
- wzmocnienie obrony przeciwpancernej;
- przewóz i wysadzenie desantów;
- transport zaopatrzenia /amunicji artyleryjskiej i czołgowej/;
- ewakuacja rannych;
- prowadzenie rozpoznania nieprzyjaciela; obiektów, rejonów
- wysadzenia desantów.

Tylko w szybkim lądowo-powietrznym manewrze i precyzyjnie zgranym uderzeniu osłanianym ruchliwymi i skutecznymi środkami OPL istnieje możliwość niszczenia /rozbijania/ w/w obiektów i zachowanie zdolności bojowej przez Grupę Manewrową.

Kpt.pil.Marian GONET

**ZADANIA ŚMIGŁOWCÓW REALIZOWANE NA KORZYŚĆ GRUP MANEROWYCH
I WARUNKI ICH WYKONANIA
/REFERAT/**

Oddziały Operacyjnej Grupy Manewrowej realizować będą swoje zadania stosując różne sposoby walki - to jest: natarcie, napady i wypadki, zasadzki, działania opóźniające i obronę.

Niekiedy sposoby te będą występować obok siebie równolegle, a niekiedy wzajemnie się uzupełniać.

Działania te przede wszystkim charakteryzują się oderwaniem oddziałów i pododdziałów od sił głównych, trudnościami w nawiązaniu współdziałania ogniowego i dynamicznością prowadzonych walk. Wymaga to dużego usamodzielnienia zapewniającego pomyślnie rozwiązywanie wszystkich zadań wynikających z zamierzonego celu działań bojowych. Biorąc pod uwagę charakter działań Operacyjnej Grupy Manewrowej Armii przy rozpatrywaniu zadań dla śmigłowców należy przyjąć, że będą one wykonywać trzy grupy zadań, a mianowicie:

- grupę zadań ogniowych;
- grupę zadań transpostowo-desantowych;
- grupę zadań specjalnych.

Rozpatrując działania bojowe Operacyjnej Grupy Manewrowej od momentu wprowadzenia tej Grupy do walki aż do wykonania przez nią zadań, należałoby podzielić tę działalność na dwa etapy:

Etap I - wejście OGM do walki;

Etap II - działania wykonywane w luce operacyjnej.

Przyjmując taki podział działalności OGM wydaje się, że należałoby rozpatrywać zadania wykonywane przez śmigłowce w odniesieniu do tego przyjętego podziału.

W związku z tym śmigłowce będą wykonywać:

1. Zadania w okresie wejścia do działań bojowych OGM.
2. Zadania w czasie działań bojowych OGM w luce operacyjnej.

Ad.1. W okresie wejścia OGM do działań bojowych śmigłowiec może wykonywać następujące zadania:

a/ w grupie zadań ogniowych:

- niszczenie czołgów, transporterów, przeciwpancernych środków nieprzyjaciela;

b/ w grupie zadań specjalnych:

- rozpoznanie powietrzne;
- zabezpieczenie dowodzenia oddziałami i pododdziałami OGM;
- rozpoznanie skażeń promieniotwórczych i chemicznych;
- rozpoznania inżynieryjne terenu.

Ad.2. W okresie prowadzenia działań bojowych przez OGM w głębi operacyjnej śmigłowiec może wykonywać następujące zadania:

a/ w grupie zadań ogniowych:

- niszczenie czołgów, transporterów, przeciwpancernych i ogniowych środków nieprzyjaciela;
- ogniowe ubezpieczenie desantowania i wsparcie działań taktycznych desantów śmigłowiecnych;
- niszczenie śmigłowców nieprzyjaciela w powietrzu i na ziemi.

b/ w grupie zadań transportowo-desantowych:

- desantowanie taktycznych desantów śmigłowiecnych;
- transport grup specjalnych;
- transport amunicji i środków materiałowych;
- ewakuację rannych i chorych.

c/ w grupie zadań specjalnych:

- rozpoznanie powietrzne;
- zabezpieczenie dowodzenia oddziałami i pododdziałami OGM;
- rozpoznanie skażeń promieniotwórczych i chemicznych;
- rozpoznanie inżynieryjne terenu;
- stawianie zapór minowych i zadymianie.

Każdy z rodzajów działań bojowych prowadzonych przez oddziały OGM stwarza określone warunki sytuacji bojowej, w której śmigłowce będą wykonywać typowe zadania bojowe.

Wymienione na wstępie rodzaje działań bojowych prowadzonych przez oddziały OGM i wynikające z nich sytuacje bojowe, a częściowo także warunki terenowe, pora roku, doby, warunki atmosferyczne będą miały decydujący wpływ na zamiar wykorzystania śmigłowców, na ich bazowanie, wybór sposobu działań bojowych, zabezpieczenia, dowodzenie i inne taktyczne rozwiązania.

Ze względu na ograniczony czas wystąpienia, oraz szeroką problematykę tematu ograniczę się głównie do zcharakteryzowania warunków użycia śmigłowców głównie szturmowych w niektórych rodzajach działań bojowych prowadzonych przez OGM.

Duża dynamika działań bojowych wojsk OGM, szybko zmieniająca się sytuacja, głównie nie nadążanie ognia za ruchem wojsk w poważnym stopniu określają warunki działania śmigłowców. W toku działań w głębi operacyjnej śmigłowce szturmowe mogą być wykorzystywane do poszukiwania i zwalczania punktów oporu przeciwnika, wzbranianie przeciwnikowi zajmowania obrony na kolejnych rubieżach terenowych lub wykonanie kontrataków na kierunkach działań oddziałów OGM.

Sytuacja operacyjno-taktyczna występująca w głębi operacyjnej stwarza korzystniejsze warunki do wykonania zadań przez śmigłowce szturmowe ze względu na brak ciągłego frontu, naruszonego systemu ognia obrony przeciwnika sprzeczającego się do obrony obiektowej. Duża dynamika działań bojowych wojsk i brak dokładnych danych o przeciwniku sprawiają, że najważniejszymi sposobami działań śmigłowców szturmowych będą samodzielne poszukiwanie i zwalczanie oraz uderzenia jednoczesne realizowane z reguły na wzmacnianie z pola walki.

W odpieraniu ewentualnych kontrataków i przeciwnuderzeń przeciwnika śmigłowce szturmowe będą użyte jako wysocze manewrowy odwód przeciwpancerny w ręku dowódcy OGM.

W czasie działań w głębi operacyjnej wzrasta zapotrzebowanie na informacje o przeciwniku, a tym samym wzrośnie ilość wykonywanych lotów rozpoznawczych realizowanych przez śmigłowce rozpoznawczo-łącznikowe. W szczególnych przypadkach może dojść do takiej sytuacji, że śmigłowce szturmowe będą oprócz zadań ognionych

wykonwać również zadania rozpoznawcze i odwrotnie.

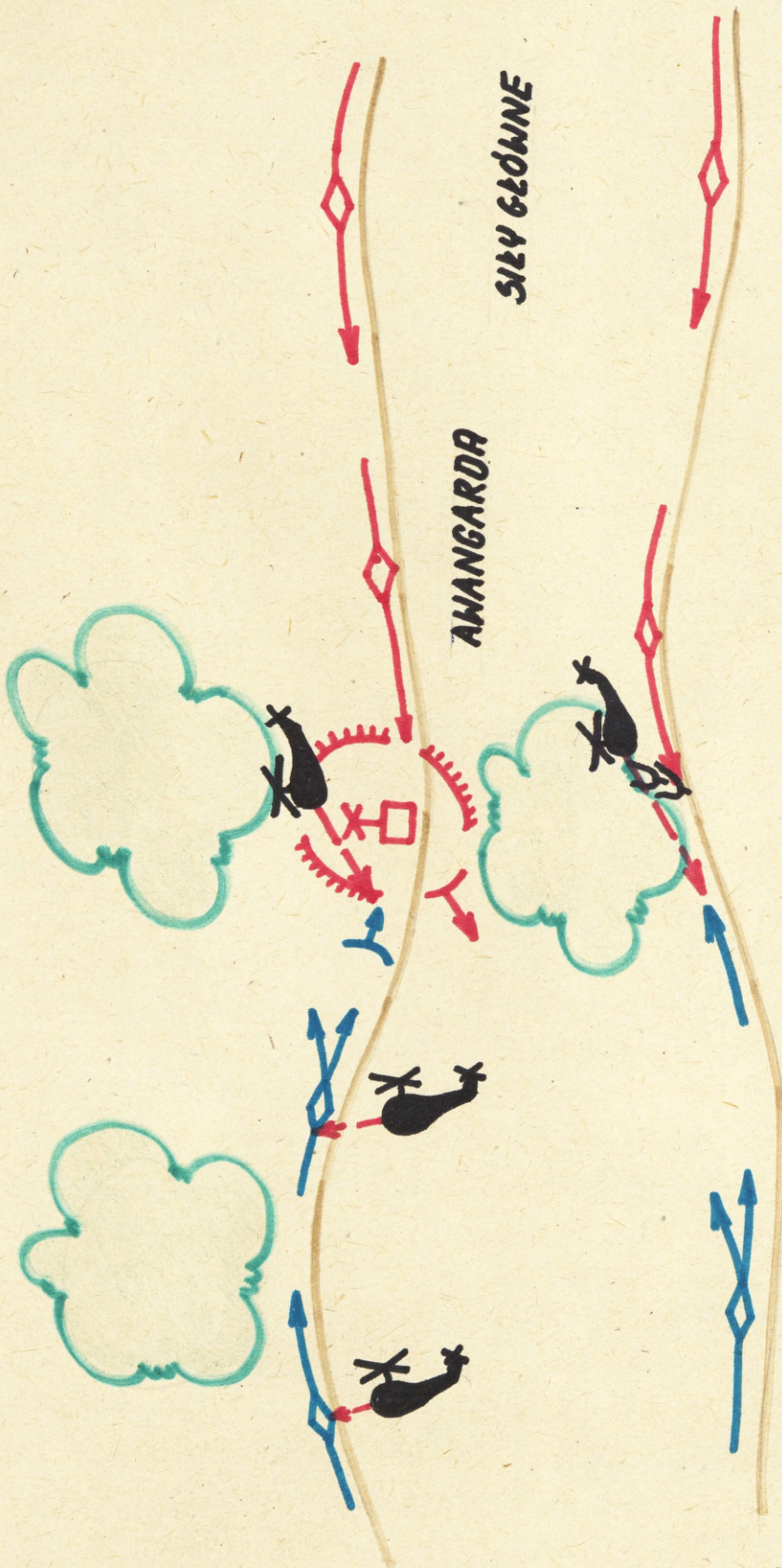
Niekiedy, gdy nie będzie możliwości ominięcia wojsk przeciwnika w trakcie marszu do planowanego obiektu działań OGM, może dojść do boju spotkaniowego. Rys. Nr 1. Ponieważ bój spotkaniowy charakteryzuje się dużą suchlinością, zdecydowanym prowadzeniem działań i szybką zmianą sytuacji bojowej, dowódcy wojsk wszelkich szczebli dowodzenia ze względu na ograniczony czas i posiadanie niepełnych danych o przeciwniku będą zmuszeni do podejmowania decyzji w znacznie krótszym czasie niż w innych rodzajach działań.

Najważniejszy moment użycia śmigłowców szturmowych w tych warunkach jest wtedy, gdy przeciwnik znajduje się jeszcze w kolumnach marszowych, lub w momencie rozwijania się w ugrupowanie bojowe. Dlatego też najważniejszym sposobem działań bojowych śmigłowców szturmowych mogą być działania z zasadzki ogniowej oraz uderzenia jednoczesne. Wymaga to jednak ciągłego i szybkiego rozpoznania przeciwnika oraz trafnego wyboru miejsca na zasadzkę ogniową i rejonu uderzenia. Obiekty przeciwnika przewidziane do zwalczania przez śmigłowce szturmowe w boju spotkaniowym w większości wypadków będą łatwe do wykrycia i zwalczania, ponieważ będąc w kolumnach marszowych łatwo się demaskują powstającym kurzem i dymem.

OGM do wykonania niektórych zadań takich jak np.: uchwycenie przepraw, dogodnych cieśnin i przejść, lotnisk oraz innych obiektów organizować może taktyczne desanty śmigłowcowe. Do przewiezienia tych desantów użyte będą śmigłowce transportowe.

Do zabezpieczenia wykonania taktycznych desantów śmigłowcowych będzie istniała potrzeba zastosowania śmigłowców szturmowych. Śmigłowce szturmowe będą wykorzystane do zapewnienia śmigłowcom transportowym bezpiecznego wysadzenia desantów poprzez bezpośrednią osłonę w czasie przelotu, ogniowe przygotowanie lądowania i wsparcie walki wojsk desantu po wylądowaniu. W ramach zabezpieczenia taktycznych desantów śmigłowcowych śmigłowce szturmowe mogą obezwładniać środki ogniowe - głównie przeciwnieprzemysłowe nieprzyjaciela na trasie przelotu i w rejonie lądowania desantu, oraz zwalczać przeciwdziałające śmigłowce przeciwnika, a także niszczyć je na ziemi. Najczęstszymi sposobami działań bojowych śmigłowców szturmowych podczas zabezpieczenia przelotu desantu będą:

1

Rys. Nr 2 - samodzielne poszukiwanie i zwalczanie /niszczenie/ aktywnych środków OPL nieprzyjaciela na 2-3 min. przed przelotem śmigłowców z desantem;

Rys. Nr 3 - bezpośrednie towarzyszenie śmigłowcom z desantem.

Wykryte środki ogniowe OPL nieprzyjaciela w korytarzu przelotu taktycznego desantu należy obozwardniać - niszczyć w odległości do 3-4,5 km od osi trasy lotu, tj. na odległości skutecznego ognia artylerii przeciwlotniczej kalibru 20; 35 i 50 mm.

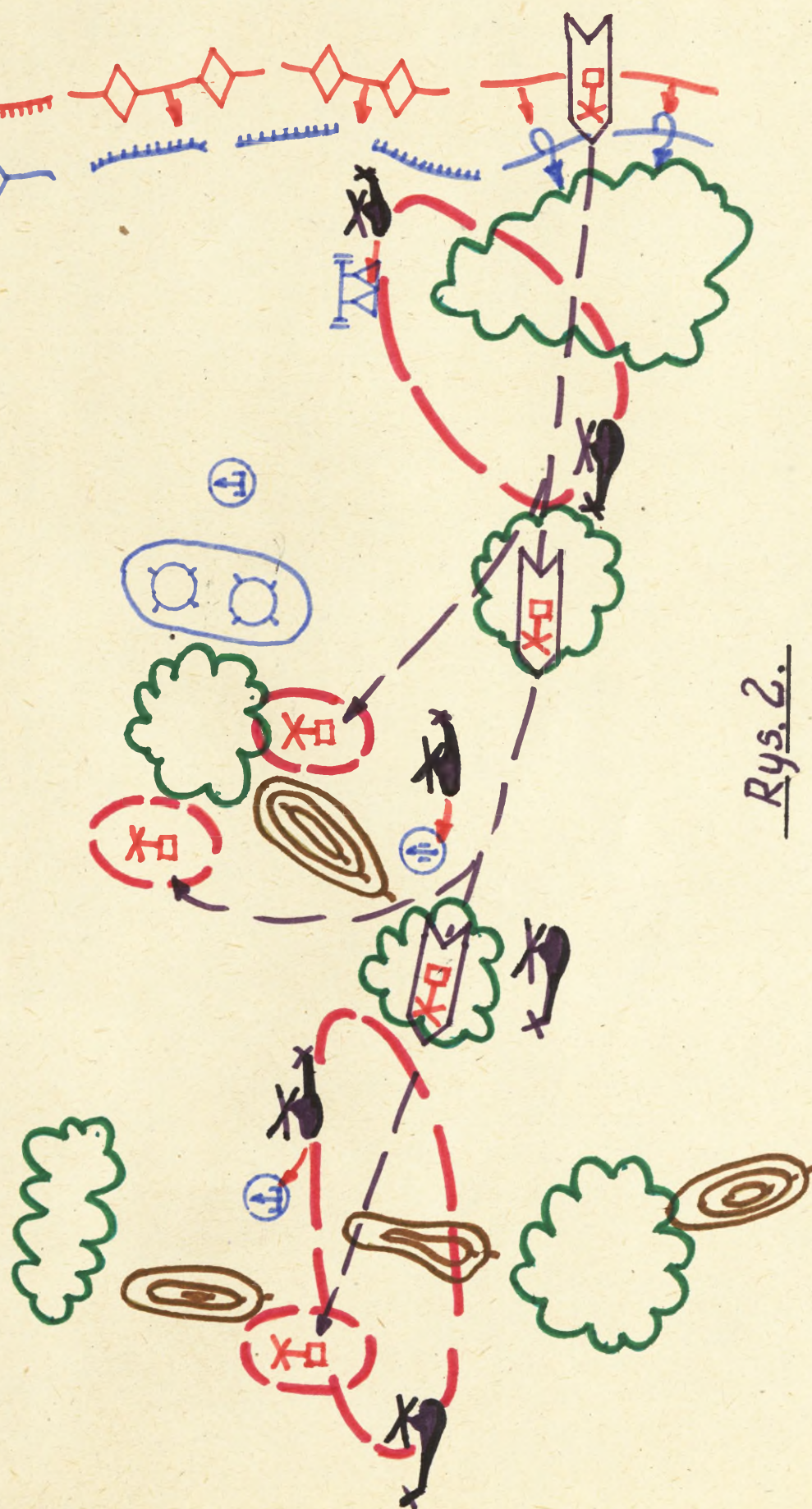
Przypomnę, że działania towarzyszące polegają na wykonywaniu lotu przez śmigłowce szturmowe we wspólnym ugrupowaniu z osłanianymi śmigłowcami transportowymi utrzymując odpowiednie odstępy i odległości w stosunku do osłanianych śmigłowców transportowych, przy zachowaniu ciągłej gotowości do zwalczania naziemnych środków OPL i odpierania ataków śmigłowców szturmowych przeciwnika.

Wynika z tego potrzeba i konieczność posiadania przez śmigłowce szturmowe wyższych parametrów lotno-taktycznych od śmigłowców transportowych. Są one niezbędne dla uzyskania możliwości odlotu od grupy śmigłowców transportowych celem zwalczania naziemnych środków OPL jak też śmigłowców przeciwnika zagrażających desantom i możliwości powrotu do osłanianych elementów ugrupowania.

Będąc na uzbrojeniu w płci śmigłowce Mi-2 ze względu na osiągi lotno-taktyczne nie spełniają tych warunków, a wręcz uniemożliwiają wykorzystanie w pełni możliwości lotno-taktycznych śmigłowców transportowych. Aby śmigłowce szturmowe mogły zabezpieczyć przelot śmigłowców transportowych z desantem poprzez towarzyszenie, powinny rozporządzać prędkością przelotową w granicach 260-300 km/h. Tym warunkiem obecnie odpowiada śmigłowiec Mi-24D.

W przypadku osłony desantu przez śmigłowce Mi-2 należy zmniejszyć prędkość przelotową śmigłowców transportowych lub wydzielić dwie grupy, które z odpowiednim wyprzedzeniem czasowym będą w nakazanych rejonach poszukiwać i niszczyć środki OPL nieprzyjaciela.

W czasie lądowania desantu taktycznego w nakazanych rejonach, śmigłowce szturmowe należy wykorzystać dzieląc je na grupy, które mogą być wykorzystane do zwalczania śmigłowców osłony przeciwnika, zwalczania ożywających środków OPL nieprzyjaciela niedostatecznie obozwardnionych w czasie ogniowego przygotowania desantowania lub sił usiłujących przeciwdziałać ¹przylotowi desantom i itp.

- 16 -

Rys. 3.

Ponadto śmigłowce szturmowe będą realizować zadania wsparcia ogniowego naliczającego desantu. Wielkość grup realizujących wsparcie ogniowe naliczającego desantu będzie zależna od sytuacji taktycznej. Jak było już powiedziane oddziały OGM mogą również znaleźć się w takiej sytuacji taktycznej, że będą zmuszone przejść do działań obronnych a nawet wycofania.

W obronie śmigłowce szturmowe stanowią manewrowy środek ogniowy, pozwalający na uzupełnianie systemu ognia grupy manewrowej. Do podstawowych zadań śmigłowców szturmowych w obronie należy zaliczyć:

- zwalczanie i opóźnianie nataru kolumn nieprzyjaciela;
- wsparcie oddziałów walczących na pozycji przedniej;
- osłonę i nadzorowanie luk i styków w obronie;
- wsparcie kontrataków;
- walka o utrzymanie rubieży obronnych.

Z wymienionych zadań wynika, że śmigłowcem szturmowym w ramach wsparcia ogniowego oddziałów OGM przypadnie w udziale niszczyć środki ogniowe, głównie czołgi, transportery opancerzone i działa przeciwpancerne znajdujące się w bezpośredniej styczności z wojskami będącymi w obronie oraz zwalczać śmigłowce uzbrojone przeciwnika. Charakterystycznym dla tego typu działań będzie fakt, że śmigłowce szturmowe w większości wypadków będą działać znad ugrupowania bojowego wojsk własnych, co zapewni im większe bezpieczeństwo. Rozpoznanie obiektów pancernych przeciwnika będzie łatwiejsze, ponieważ będą one w rozwiniętym ugrupowaniu bojowym i nie będą tak zamaskowane jak w działaniach obronnych. Najkorzystniej będzie je można zwalczać na wezwanie z pola walki przez kolejne uderzenia grupami w składzie para-kłucz, lub jednocześnie grupami w składzie klucz - eskadra. W związku z tym istnieje konieczność utrzymania odpowiednich grup śmigłowców w gotowości bojowej Nr 1 na lądowisku w takiej odległości od pierwszej rubieży obrony wojsk, aby dołot na wezwanie z pola walki nie przekraczał 5-6 minut.

W czasie wycofywania się oddziałów OGM lub wyjścia z walki, śmigłowce szturmowe będą używane do wsparcia ogniowego oddziałów, pododdziałów ubezpieczających wycofywanie się sił głównych i opóźniania pójścia wojsk przeciwnika.

Z przedstawionych zadań i obiektów działań zwalczanych przez śmigłowce szturmowe na korzyść OGM wynika, że będą to zadania i obiekty różne pod względem przeznaczenia, siły, wielkości przestrzennej, ruchliwości oraz wrażliwości na uderzenia śmigłowców szturmowych. Różne też będzie skala przecindziaływania nieprzyjaciela w rejonie obiektów - uzależniona w głównej mierze od tego, czy działania będą odbywały się z użyciem broni jądrowej, czy też bez niej, czy w okresie wprowadzania OGM do działań bojowych lub w okresie prowadzenia działań bojowych w głębi operacyjnej itp.

Konkretna sytuacja taktyczno-operacyjna oraz potrzeby oddziałów OGM rzutować będą również na głębokość działań śmigłowców szturmowych.

W okresie wprowadzania OGM do działań bojowych śmigłowce będą działać bazując na własnym terenie, natomiast w okresie działań OGM w głębi operacyjnej konieczne jest aby śmigłowce bazowały na lądowiskach znajdujących się wewnątrz ugrupowania bojowego tej grupy. Bazowanie takie podyktowane jest takimi warunkami jak:

- promień taktyczny śmigłowca Mi-2 = 100 km;
- czas uderzenia na wezwanie z pola walki nie większy 4-7 min.

Kolejnym niezwykle ważnym czynnikiem mającym bezpośredni, a często decydujący wpływ na pomyślny przebieg i wykonanie zadań przez śmigłowce szturmowe są warunki terenowe.

Wpływ warunków terenowych na działania bojowe śmigłowców szturmowych należy rozpatrywać pod kątem właściwości maskujących lot śmigłowców jak również zmniejszenie efektywności oddziaływania naziemnych środków OPL przeciwnika.

Poważny wpływ na działania bojowe śmigłowców szturmowych będą miały konkretne warunki atmosferyczne oraz pora doby. Warunki nocne znacznie ograniczają aktywność i skuteczność środków OPL przeciwnika. Noc sprzyjać będzie uzyskaniu zaskoczenia i zmniejszeniu strat własnych. Zaiskrniejsza jednak konieczność dokładniejszego rozpoznania rejonu działań bojowych oraz tras doletu, a ponadto odpowiedniego oświetlenia obiektów działań.

Możliwości prowadzenia działań bojowych przez śmigłowce szturmowe w trudnych warunkach atmosferycznych oraz w nocy ograniczone będą wymaganiami w zakresie widoczności wzrokowej zwalczanych obiektów, oraz określone są minimalnymi podstawami chmur dla różnej wielkości grup śmigłowców szturmowych, przy których mogą wykonywać zadania.

Trudne warunki atmosferyczne i noc ograniczają możliwości bojowe śmigłowców szturmowych. Załogi śmigłowców Mi-2 nie dysponują urządzeniami pokładowymi zapewniającymi odzyskanie i rużenie obiektu bez widzialności wzrokowej. Ograniczone będzie działanie w większych grupach oraz wykonywanie manewru w rejonie obiektu. Następnym czynnikiem warunkującym pomyślne wykonanie zadań przez śmigłowce szturmowe jest czas. Czas przeznaczony na wykonywanie zadań przez śmigłowce powinien być krótszy od czasu przebywania w jednym rejonie rozpoznanego ważnego obiektu, który należy zniszczyć lub odezniadzić. Pozwoli to wojskom OGM na szybszą realizację zadań i uniknięcie większych strat. Z całego szeregu zadań bojowych i obiektów działań jakie wynikają z potrzeb OGM zawsze należy wybierać te, od wykonania których w dużym stopniu zależy realizacja zadań wojsk lądowych OGM i które są jednocześnie najkorzystniejsze do wykonania przez śmigłowce.

sierż.pchor. Jan BOSZKIEWICZ

WYKONANIE LOTU PRZEZ KLUCZ ŚMIGŁOWCÓW SZTURMOWYCH NA
WYKONANIE ZADAŃ REALIZOWANYCH NA KORZYŚĆ GRUP MANEWROWYCH
/REFERAT/

Występując poraz pierwszy przed audytorium o bogatym doświadczeniu i zasobie wiedzy taktycznej. Jest mi bardzo trudno opanować treść i podchorążackie skrepowanie. Będąc podchorążym czwartego roku profilu pilot śmigłowca, nie posiadam zbyt dużego zasobu wiedzy i doświadczeń pilota. Zabierając głos na dzisiejszym seminarium posłużę się materiałami z rozważań teoretycznych dostępnych dla naszego koła naukowego oraz z wiadomości uzyskanych od oficerów latających w pułkach lotnictwa wojsk lądowych. Rozważany na dzisiejszym seminarium problem my podchorążowie rozpatrujemy w sferze naszej wyobraźni.

Zdajemy sobie w pełni sprawę z realizacji celu walki - jakim jest rozbicie ugrupowania przeciwnika, zdobycie terenu i opanowanie ważnych rejonów. W toku tej walki niebagatelny udział mogą mieć również śmigłowce, w tym działania na korzyść grup manewrowych. Wykonując zadania w głębi ugrupowania przeciwnika, w szczególności przeznaczonych do zwalczania broni masowego rażenia oraz typowych obiektów pola walki.

Działania śmigłowców odbywać się będą w dość specyficznej sytuacji ze względu na oderwanie się od wojsk własnych, przy szczupłości zapasów i sił, przy ciągłym zagrożeniu i obciążeniu psychicznym składu osobowego grupy manewrowej, utrudnionej łączności oraz pełnego rozpoznania i danych o aktualnej sytuacji.

Wniosek z tego, że decydującymi czynnikami wpływającymi na powodzenie wykonania zadania będą:

- wysoki stopień predyspozycji moralnych i psychicznych żołnierzy;

- wysoki stopień wyszkolenia i zgrania pododdziałów biorących udział w zadaniu;
- inicjatywa i twórczość dowódcy grupy manewrowej jego elastyczności oraz wysoki stopień fachowości;
- zabezpieczenie dowodzenia przez oficera LWL znajdującego się w składzie grupy manewrowej;
- dobór odpowiednich załóg.

Wykonanie lotów na zabezpieczenie grup manewrowych.

Osiągnięcie gotowości startowej - start.

Wyznaczony klucz osiąga gotowość zgodnie z normami ogólnie przyjętymi dla lotnictwa wojsk lądowych. Łączność z kluczem śmigłowców prowadzi jedynie dowódca klucza lub też start można przeprowadzić przy pomocy innego sygnału /np. rakietą, chorągiewką itp./, wówczas start klucza następuje z zachowaniem ciszy radiowej. Po starcie, klucz wykonuje zbiórkę metodą pościgu i odchodzi w kierunku niezgodnym z planowaną trasą, dopiero po utracie kontaktu wzrokowego z miejscem startu przyjmuje kurs zgodny z zadaniem. Po czym nawiązuje łączność z Grupą Dowodzenia Bojowego /GDB/ lub Stanowiskiem Dowodzenia /SD/ kierującym wykonanie zadania.

Przelot nad własnym terenem - przekroczenie rubieży styczności bojowej wojsk /RSBW/.

Przelot do RSBW najlepiej wykonać jest w ugrupowaniu luźnym par zapewniającym dobrą obserwację i manewrowość, najlepsze parametry w parze 50x70 i 100x200 pomiędzy parami, ugrupowanie par ustawiane powinno być takie, aby druga para była zawsze od strony słońca, wysokość przelotu od 30-50 m. nad przeszkodami do RSBW. Pododdziały wojsk własnych powinny być powiadomione o przelocie własnych śmigłowców, ażeby uniknąć wymiany sygnałów rozpoznawczych, co byłoby działaniem demaskującym.

Miejsce przelotu RSBW, powinno być oddalone co najmniej 10 km od miejsca przerwania się przez RSBW oddziału manewrowego. Nawiązanie kontaktu śmigłowców z grupą powinno odbyć się na terenie przeciwnika. Miejsce przekroczenia RSBW należy wybierać w pobliżu miejsc, gdzie w danym czasie uderza lotnictwo własne lub artyleria, co daje możliwości odwrócenia uwagi nieprzyjaciela od przelotu śmigłowców jak również taka synchronizacja zwiększa prawdopodobieństwo pokonania środków obrony OPL nieprzyjaciela.

Nawiązanie kontaktu z grupą manewrową.

Rozpoczyna się w momencie wzrokowego kontaktu z oddziałem, wymianie sygnałów rozpoznawczych i nawiązaniem kontaktu radiowego o wyżej wymienionym fakcie d-ca klucza powinien powiadomić omówionym sygnałem GDB ZT, z którego wydzielona jest grupa manewrowa. Od tego momentu klucz rozdziela się na pary, które wychodzą na nakazane rejony działania. Nawiązanie kontaktu z grupą manewrową powinno nastąpić w ruchu. Załogi śmigłowców przekazują dane d-cy oddziału odnośnie zaobserwowanych jednostek nieprzyjaciela oraz inne dane mające znaczenie dla dowódcy.

Działanie śmigłowców w składzie grupy manewrowej.

Po nawiązaniu kontaktu z grupą manewrową załogi przystępują do wykonania zadań. W pierwszym etapie mogą to być zadania:

1. Z góry zaplanowane i postawione na przygotowaniu jak:
 - uderzenie na stanowisko ogniowe artylerii lub inne obiekty pola walki rozpoznane wcześniej, a mogące zagrozić dla szybko posuwającego się oddziału;
 - rozpoznanie kontrolne wcześniej ustalonych miejsc i sił nieprzyjaciela;
 - dezorganizacja i odwrócenie uwagi sił nieprzyjaciela będących w bezpośredniej bliskości trasy przemarszu oddziału.

Zadania te klucz wykonuje parami z różnych kierunków, w kilku nalotach. Dane o wynikach rozpoznania lub uderzeń d-ca natychmiast przekazuje dowódcy oddziału.

2. Wskazane przez d-cę oddziału po rozpoznaniu przez niego sytuacji takie jak:

- niszczenie środków ogniowych nieprzyjaciela będących na drodze oddziału;
- rozpoznanie wskazanego rejonu;
- dezorganizacja i związanie walką środków ogniowych głównie broni p.pancernej w celu odwrócenia uwagi od przeskoku oddziału.

Wyżej wymienione zadania klucz wykonuje parami na wskazane cele drogą radiową oraz przez omówione znaki lub wystrzeliwanie rakiet sygnalizacyjnych.

W czasie uderzeń załogi stosują manewr polegający na skrytym podejściu na wysokości = 5 + 30 m nad przeszkodami, następnie wykonanie górkę do wysokości = 100 m, odpaleniu pocisków rakietowych oraz ogień z działka NS-23, a następnie zejściu i skryciu się za przeszkody terenowe. Strzelec pokładowy w czasie schodzenia prowadzi ogień z pokładowych karabinów /PK/.

Zasadą jest, że w ugrupowaniu pary strzelcy pokładowi obserwują przestrzeń i prowadzą ogień na zewnątrz ugrupowania.

Ugrupowanie pary powinno być manewrowe tzn. luźne, dla Mi-2 najbardziej korzystne 50x70 m. W celu zapewnienia sobie możliwie najlepszego bezpieczeństwa, załogi muszą maksymalnie skracać czas prowadzenia ognia do 12-15 sek., jak również możliwe jest, że będą musiały prowadzić strzelanie ze skrajnych warunków tj. niekiedy wysokości 60 m. i mniejszych lub większych prędkości. Powtórzenie ataku powinno następować każdorazowo z innego kierunku, o ile to jest możliwe.

W następnych etapach działania załogi wykonują zadania podawane przez dowódcę oddziału. Głównie będą to działania:

- rozpoznanie dróg na kierunku marszu i skrzydłach;
- niszczenie rozpoznanych zasadzek;
- obezwładnienie i dezorganizacja przeciwdziałania nieprzyjaciela /głównie podciągających odwodów/;

- niszczenie /wymiatanie/ środków ogniowych i siły żywej nieprzyjaciela w czasie pokonywania przez oddział przestrzeni otwartych na maksymalnej prędkości;
- osłona postojów oddziału;
- przerzut grup w celu organizowania zasadzek na wąskim froncie w celu powstrzymania pociągających odwodów i wsparcie tych zasadzek.

Zadania wykonywane są w dużej dynamice głównie w locie koszącym przy wykorzystaniu maskujących cech terenu parami. Górkę i rozpoznanie wykonuje tylko prowadzący. W razie podjęcia decyzji na uderzenie prowadzący zniża się z za ukrycia terenowe podaje położenie celu i jego charakter prowadzonemu po czym wchodzi na drogę bojową - prowadzony dołącza do ugrupowania bądź też /w zależności od celu/ atakuje w pewnym odstępie za prowadzącym lub w pewnej odległości z boku. Atak w razie potrzeby powtarzają w takim samym ugrupowaniu tylko z innych kierunków lub w innym ugrupowaniu. W czasie pokonywania przez oddział przestrzeni otwartych, na których z rozpoznania stwierdzono obecność środków ogniowych nieprzyjaciela śmigłowce wchodzi do akcji na sygnał dowódcy oddziału w momencie gdy jest on gotowy do wykonania przeskoku na maksymalnej prędkości - wykonują górkę odpalają niekierowane pociski rakietowe /NPR/ a następnie zniżają lot do wysokości zapewniającej prowadzenie ognia z działka NS-23 i dokonują przelotu nad terenem niszcząc wykryte cele.

Ogień prowadzą również strzelcy pokładowi z PK, po zejściu z drogi bojowej uderza druga para.

W przypadku przeciwdziałania podejściom odwodów nieprzyjaciela głównie broni pancerniej wyznaczona para śmigłowców przez d-cę oddziału może zabrać na pokład 2 + 4 obsług ręcznych przeciwpancernych granatników /RPG-7/ i przerzucić je w celu zorganizowania zasadzki np. na przeprawach przez rzeki wiaduktach itp. Po czym wspierać je w momencie wejścia pierwszych wozów bojowych na wąskie przejścia. Możliwy jest również przerzut saperów w celu zaminowania wąskich przejść.

Przykład rozgrywki możliwego wariantu działań. Rys. II.

Założenie.

Armie ogólnowojskowe na kierunku X uzyskała powodzenie zmuszając przeciwnika do wycofania się, w celu opóźnienia podejścia odwodów z X DPanc nieprzyjaciela i zorganizowanie obrony dowódca Armii zdecydował opanować ważny węzeł komunikacyjny wysadzając w jego rejonie taktyczny desant śmigłowcowy w sile batalionu piechoty jako wsparcie desantu z Y DPanc wyznaczona zostaje grupa manewrowa w składzie pułku czołgów wspartego kompanią piechoty zmotoryzowanej i plutonem spacerów oraz kluczem śmigłowców szturmowych z zadaniem dotarcia do sił desantu o godz. G₀ + G. Działania wspierają oddziały LM, LMSz, LRT. Zadania dla klucza zostały postawione, Mi-2 uzbrojone w rakiety kierowane, niekierowane i działka. Lot na w/w działania omówię na podstawie rozgrywki lotu.

Rozgrywka lotu

Czas	D Z I A Ł A N I A		
	grupy manewrowej /lub sąsiadów/	klucz ś-ców	Czynności poj. załogi
G	oddział przekracza RSBW i odrywa się od wojsk własnych w głąb ugrupowania npla	klucz osiąga pełną gotowość bojową	załoga zajmuje miejsce w kabine spraw- dza uzbrojenie, tan- kowanie i spraw- ność sprzętu
G+25	oddział odrywa się od przeciwnika, składa meldunek na SD o powodzeniu przekroczenia RSBW		
G+30		sygnał do startu dla klucza	wruchamia s-ki zgła- sza gotowość do star- tu
G+35		start klucza	startuje, po starcie dołącza do ugr.
G+38		klucz wchodzi na NLD d-ca składa meldunek na GDB H 50 m V=180 km/h ugrupowanie schody par. w parach 50x70 między parami 100x200	włącza uzbrojenie wzmaga obserwację przestrzeni, strzelcy pokładowi na stanowi- skach po zewnętrznej stronie ugrupowania
G+42	uderzenie LMSz na śr. OPL i SO npla /według włas. zadań/	7 km przed RSBW zniżenie lotu do H=10-30 m d-ca klucza podaje umó- wiony sygnał o zb- liżeniu się do RSBW na GDB	wzmaga czujność
G+50	sygnał do pododdz. na RSBW z GDB o przelocie - położenie ognia SO przeciwnika	Przelot RSBW V=200 km/h H=10 m nad przesz- kod.	stosuje manewr p.art. kursem

1	2	3	4
G+53	nawiązanie kontaktu radiowego z oddz.po d-ca podaje miejsce	d-ca ustala pozycję wnosi poprawki	określa pozycję pro- wadzi obserwację wyznacz.rejonu
G+56	wymiana umówion.zna- ków rozpozn.	kl osiąga kontakt wzrokowy d-ca skła- da meldunek na GDB melduje d-cy od- działu o sytuacji	prowadzi obserwację umiejscowić wykryte śr.bojowe npla uzupełnia meldunek d-cy klucza
G+59	d-ca przekazuje de- cyzję o uderzeniu na zapalanowane so artylerii	klucz wchodzi na drogę bojową	ustawia przełącznik DUS w położ.2x2 zaj- muje miejsce w szyku
G+1.02	przeskakuje przez sektor ostrzału artylerii	uderzenie klucza na SD artylerii w dwóch zajściach z różnych kierunków	odpala pociski wykonuje manewry
G+1.13	przechodzi przez obszar leśny	1.I para wychodzi do przodu na roz- poznanie dróg przemarszu i pra- wego skrzydła 2.II para rozpozna- je lewe skrzydło	prowadzi obserwację składa meldunki o zauważonym nplu. Otwiera ogień do za- uważonych celów z NS-23
		<u>Działanie w parach</u>	
		<u>I para</u>	<u>II para</u> melduje o
G+1.22	d-ca decyduje za- blok.przeprawę przez zaminowanie i uderzenie 6-wców	melduje o zauważo- nych pododdziałach na trasie drogi przemarszu	poruszeniu się drogą zbieżną do drogi marszu oddziału 5 czołgów za 30 min. osiągnąć most na rzece
G+1.27	na umówione lądowi- sko wychodzą cys- terna,wóz amunicyj- ny 2 BWP osłony		wraca na ust.lądowi- sko na trasie prze- marszu oddziału.ła- duje NPR-s-5k tan- kuje paliwo
G+1.35 -G+1.48		ładuje się w celu uzup.amunicji i paliwa	Start na zablokow. mostu ładuje w rejonie mostu,saperzy za- kłada j.ładunki start w rejon. zasadn.
G+1.40 -G+1.47		start na rozpoz. prawego skrzydła	

1	2	3	4
G+1.50	osiąga krańce lasu		atakuję czołgi
G+2.05	przegrupowują siły do pokonania otwar- tej przestrzeni w 4 kolumnach	meldunek z prawego skrzydła	wchodzące nad most
		osiąga rejon wycze- kiwania	osiąga rejon wycze- kiwania
G+2.10	rusza do pokonania otwartej przestrze- ni w walce	uderza na wykryte cele z NPR zniża lot i prowadzi ogień z NS-23 i PK	uderza w odstępie za I parą prowadząc ogień z NS-23 i PK głów.do śr.PPK
G+2.30	osiąga rejon lasu	przelatuje do rejo- nu opanowanego przez desant ładuje na lądowisku	przelatuje do rejo- nu opanowanego przez desant ładuje na lądowisku
G+2.45	nawiązuje kontakt z desantem		
G+3.00	wchodzi do walki o utrzymanie węzła	tankuje i uzbraja ś-wce	tankuje i uzbraja ś-wce
G+2		wspiera działania	wspiera działania
G+4.00		-prowadzi rozpoz- nanie	prowadzi rozpozna- nie
i dalej			

Kpt.pil.Andrzej PUSSAK

**MOŻLIWOŚCI WYKONANIA ZADAŃ PRZEZ ŚMIGŁOWCE SZTURMOWE I WARUNKI
ICH WYKONANIA NA KORZYŚĆ OPERACYJNEJ GRUPY MANEWROWEJ
/REFERAT/**

Śmigłowce szturmowe należy traktować jako środek wsparcia ogniowego, przeznaczony do wykonywania szczególnych zadań, których nie mogą w określonych warunkach wykonać inne środki ogniowe.

Zasadniczym zadaniem śmigłowców szturmowych na korzyść Grupy Pancernej będzie bezpośrednie wsparcie ogniowe realizowane z reguł na wezwanie z pola walki.

Obiektami uderzeń śmigłowców szturmowych w głębi operacyjnej w sprzyjających warunkach będą:

- środki przenoszenia broni jądrowej;
- śmigłowce w powietrzu i na lądowiskach;
- czołgi i opancerzone środki przeciwpancerne;
- bojowe wozy piechoty;
- siła żywa w punktach operu.

Możliwości wykonania zadań należałoby rozpatrzyć poprzez przyznanie wskaźników możliwości bojowych śmigłowców szturmowych, na które składają się:

1. Wskaźniki możliwości przestrzennych:

- zasięg;
- taktyczny promień działania;
- głębokość działań bojowych.

2. Wskaźniki możliwości czasowych:

- czas pasywny;
- czas odtworzenia gotowości bojowej;
- czas potrzebny na wykonanie uderzenia;
- czas na wezwanie z pola walki;
- czas potrzebny na ponórne uderzenie;
- czas trwania lotu bojowego;
- ogólna długotrwłość lotu.

3. Wskaźniki skuteczności bojowej:

- prawdopodobieństwo wykonania zadania;
- potrzebna liczba śmigłowców do wykonania zadania bojowego;
- oczekiwany rezultat działań bojowych.

Ponieważ elementy wchodzące w skład w/w grup wskaźników są ze sobą ściśle powiązane, celem jest wybranie tylko tych, które będą miały decydujący wpływ na efektywność wykonania zadania.

Zo względu na ograniczone możliwości przestrzenne śmigłowców Mi-2, których taktyczny promień działania wynosi około 100 km, zachodzi konieczność przebazowania ich na wysunięte lądowiska, rozmieszczone w odległości 10-15 km od rubieży styczności bojowej wojsk do zapewnienia im głębokość działań do około 70 km.

W pierwszym dniu działań Grupy Manewrowej, śmigłowce Mi-2 mają możliwość wspierania tej grupy, działając z lądowisk leżących na własnym terenie. Wynika to stąd, że w pierwszym dniu operacji Grupa Manewrowa będzie działać na głębokości zezwalającej na starty śmigłowców z własnego terenu. Podczas wykonywania zadań bojowych, na głębokość do 30 km przez śmigłowce Mi-2, czas potrzebny do wykonania uderzenia na wozowanie z pola walki wynosi około 19 minut, natomiast powtórne uderzenie z pełnym odtworzeniem gotowości bojowej może być wykonane po 88 minutach.

Śmigłowce szturmowe Mi-2 uzbrojone w przeciwpancerne pociski kierowane "MALUTKA", po wykonaniu uderzenia na wskazane cele czterema pociskami, mają możliwość lądowania w ugrupowaniu Grupy Manewrowej i przeładowania zapasowej jednostki ognia będącej na pokładzie śmigłowca. Czas przeładowania na wyrzutnie czterech przeciwpancernych pocisków kierowanych "MALUTKA" wynosi pięć minut.

Eskadra śmigłowców szturmowych Mi-2 /16 śmigłowców/ uzbrojona w przeciwpancerne pociski kierowane typu "MALUTKA" /każdy śmigłowiec 4 pociski/ jest w stanie zniszczyć, przy założeniu prawdopodobieństwa dotarcia do celu "0,7", wyrzuceniu załóg na ocenę "dobrze", oraz odpaleniu w jednym ataku dwóch przeciwpancernych pocisków kierowanych "MALUTKA" jeden z następujących obiektów nieprzyjaciela:

- kompanię czołgów /Nb-15/ -potrzebna bojowa liczba śmigłowców;
- kompanię BWP /Nb-12/ - potrzebna bojowa liczba śmigłowców;
- kompanię dział przeciwpancernych WIDER /Nb-14/ - potrzebna bojowa liczba śmigłowców.

Możliwości ogniowe Mi-2 wzrosną o ile załogi wykorzystają zapasową jednostkę ognia znajdującą się na pokładzie.

Natomiast eskadra śmigłowców Mi-2 uzbrojona w niekierowane pociski rakietowe S-5K w dwóch zasobnikach UB-16 i działko NS-23 /100 szt./ może zniszczyć 6-9 środków opancerzonych.

Dużo większe możliwości od Mi-2, zarówno pod względem uzbrojenia jak i głębokości działań posiada śmigłowiec Mi-24D.

Taktyczny promień działania śmigłowca Mi-24D wynosi ponad 200 km, co zabezpiecza powtórne uderzenie bez konieczności tankowania na głębokość 100 km i wykonanie zadań na rzecz Grupy Manewrowej w pierwszym dniu działań z nad własnego terenu.

Czas wykonania powtórnego uderzenia przez śmigłowce Mi-24D przy działaniu na głębokość 30 km od rubieży styczności bojowej wojsk będzie wynosił 72 minuty, a przy wezwaniu z pola walki 15 minut. Przy działaniu na głębokość 60 km, czas powtórnego uderzenia wynosi 96 minut, a na wezwanie z pola walki 22 minuty.

Wykorzystując śmigłowce Mi-24D dla zniszczenia niżej wymienionych obiektów, potrzebna bojowa liczba śmigłowców przedstawia się następująco:

- kompania czołgów - Nb-10;
- kompania dział przeciwpancernych WIDER - Nb-9;
- kompania BWP - Nb-6.

W pierwszym dniu działań Grupy Manewrowej, śmigłowce mogą odnawiać gotowość bojową na własnym terenie, co daje możliwość dwóch wylotów śmigłowców Mi-2 i około pięć wylotów śmigłowców Mi-24D do głębokości 30 km bez konieczności powtórnego tankowania. Przy działaniu na głębokość 50 km jest możliwy jeden wylot Mi-2 i około trzech wylotów Mi-24D. Powyżej tej głębokości działań, z nad własnego terenu zadania mogą wykonywać tylko Mi-24D.

Orientacyjne wartości³² możliwości ogniowych i bojowych śmigłowców Mi-2 podczas zwalczania pojedynczych celów naziemnych

Nazwa celu	V _{lotu} km/h	odległ. strzel. [m]		W _{rai} atak z boku	N _b		
		NS-23 M	S-5K		P _{dc}		
					0,9	0,8	0,7
BWP	100	700	500	300	0,36	4,2	4,7
	140	800	600	400	0,27	5,9	6,5
śred. czołg	100			300	0,33	4,5	5,4
	140			400	0,24	6,5	7,6

Potrzebna bojowa liczba śmigłowców Mi-2 do zniszczenia typowego celu naziemnego przy użyciu PPK „Malutka”

Obiekt działań	W _{rai}	N _b (przy użyciu dwóch PPK)		
		0,9	0,8	0,7
kc2	0,75	10,2	13,6	15,3
k. dział WIDER	0,75	9,6	12,8	14,4
k. na BWP	0,75	7,8	10,4	11,7

Potrzebna bojowa liczba śmigłowców Mi-24D
do zniszczenia grupowego celu naziemnego
przy użyciu PPK 9M-17P

Obiekt działań	$P_{dc} = 0,8$			
	1x PPK-9M-17P		2x PPK 9M-17P	
	Wraż	Nb	Wraż	Nb
kcz	0,625	15,6	0,86	9,5
k. dział WINDER	0,625	14,7	0,86	8,9
k. na BWP	0,625	9,2	0,86	6,6

Śmigłowce szturmowe stanowią silny środek ogniowy wchodzący w system obrony pancernej. Duża manewrowość pododdziałów śmigłowców szturmowych pozwala im na szybkie reagowanie i manewr siłami w celu skupienia wysiłku na wsparcie tych pododdziałów i oddziałów Grupy Manewrowej, które wykonują w danym okresie walki główne zadania.

Śmigłowce mogą prowadzić walkę w terenie trudnodostępnym, wypełniać szybko luki w systemie ognia pancerneho. Nie mogą natomiast utrzymywać opanowanego terenu czy całkowicie związać walkę przeciwnika.

Dlatego śmigłowce szturmowe powinny być użyte na decydujących kierunkach skupiając główny wysiłek na najważniejszych obiektach ściśle współdziałając z wojskami lądowymi Grupy Manewrowej. Ze względu na dużą wrażliwość na ogień przeciwnika śmigłowce szturmowe powinny prowadzić walkę niemal wyłącznie z nad ugrupowania własnych wojsk.

Podczas użycia śmigłowców szturmowych należy w maksymalnym stopniu dążyć do wykorzystania elementu zaskoczenia poprzez pełne wykorzystanie ochronnych właściwości terenu oraz szybki obieg informacji o nieprzyjacielu.

Naziemne środki pancerne ze względu na ograniczone możliwości taktyczno-techniczne i konieczność bezpośredniej obserwacji celów przy prowadzeniu ognia /co na polu walki będzie często utrudnione/ mają bardziej ograniczone możliwości prowadzenia ognia niż śmigłowce szturmowe. W związku z tym śmigłowce szturmowe powinny atakować te obiekty które są niedostępne dla naziemnych środków pancernych /a więc mocno okopane, ukryte lub zasłonięte/. Obiekty te mogą być wskazywane śmigłowcom szturmowym przez załogi prowadzące rozpoznanie lub wojska lądowe przy pomocy umówionych sygnałów np.: prowadzenia ognia środkami sygnalizacyjnymi. Wielką rolę na tu do spełnienia Grupa Dowodzenia Bojowego mająca możliwości szybkiego uzgodnienia sygnałów współdziałania, a nawet wzrokowo-fonacyjnego naprowadzania załóg na najważniejsze obiekty uderzeń. Reasumując: możliwości w zakresie organizacji i prowadzenia działań przez śmigłowce szturmowe w działaniach Grupy Manewrowej będzie warunkowało zapewnienie ciągłej i niezawodnej łączności dowodzenia i współdziałania oraz sprawna praca Grupy Dowodzenia Bojowego.

Wraz ze wzrostem powodzenia Grupy Manewrowej i dalszego oddalania się od rubieży styczności bojowej wojsk, możliwości działania śmigłowców z nad własnego terenu szybko maleje, a zatem zachodzi konieczność przemieszczania się pododdziałów zabezpieczenia śmigłowców szturmowych w składzie Grupy Manewrowej. Za taką koniecznością przemawia również inny czynnik, a mianowicie pokonanie obrony przecinlotniczej nieprzyjaciela.

Pomimo utworzenia się pewnego rodzaju korytarza w pasie działania Grupy Manewrowej, należy liczyć się z silną obroną przecinlotniczą zwłaszcza w strefie taktycznej, a także z oddziaływaniem śmigłowców nieprzyjaciela. Duża częstotliwość przelotów rubieży styczności bojowej wojsk w przypadku bazowania na własnym terenie, a także zwiększająca się długotwałość lotu w miarę coraz większego oddalania się Grupy Manewrowej, naraża śmigłowce na duże straty. W związku z tym celowym byłoby przemieszczać zabezpieczenie naziemne w składzie Grupy Manewrowej, by umożliwić wykonywanie zadań z ugrupowania Grupy co dałoby następujące korzyści:

- zwiększenie operatywności śmigłowców;
- ułatwienie współdziałania;
- ułatwienie dowodzenia;
- zmniejszenie czasu uderzenia na wezwanie z pola walki, a w zasadzie będzie to podstawowy sposób działania śmigłowców w tym przypadku;
- zapewnienie ciągłości łączności.

Wadą tego przedsięwzięcia byłoby obciążenie szybkich związków Grupy Manewrowej dużymi ilościami paliwa lotniczego oraz uzbrojenia co niewątpliwie wpłynie ujemnie na manewrowość tej grupy.

By zmniejszyć czas wykonania uderzeń na wezwanie z pola walki jak również zwiększyć przez to manewrowość Grupy Manewrowej zachodzi konieczność dowozu amunicji i paliwa śmigłowcami transportowymi.

W związku z tym, że Grupa Manewrowa może działać od trzech do pięciu dni w oderwaniu od sił głównych, celowym jest działanie w pierwszym dniu operacji z nad własnego terytorium, a w pozostałych dniach operacji w składzie Grupy Manewrowej, co zmniejszy wielkość tyłowego zabezpieczenia jaką należy mieć w składzie Grupy.

W ostatnim dniu działania Grupy Manewrowej gdy Związki Taktyczne Armii zbliżą się na odległość 50 km, śmigłowce szturmowe winny ponownie bazować na terytorium zajętym przez wojska własne.

Rezsumując należy stwierdzić, że możliwości wykonania zadań przez śmigłowce szturmowe na korzyść operacyjnej Grupy Manewrowej są bardzo duże, problemem natomiast jest zabezpieczenie działań tych śmigłowców.

Kpt.pil.Jan ZIĄBEK

**WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZACJI I PROWADZENIA DZIAŁAŃ ŚMIGŁOWCÓW SZTURNO-
WYCH W DZIAŁANIACH GRUPY MANEWROWEJ
/REFERAT/**

Konflikty zbrojne po II wojnie światowej oraz doświadczenia poligonowe wykazały, że śm. szt. są wysoce manewrowym i skutecznym środkiem walki, mogącym z racji swych możliwości i elementów taktyczno-technicznych w poważnym stopniu wesprzeć działania bojowe wojsk lądowych, w tym również Grup Manewrowych.

Jednak specyfika działań Grup Manewrowych stawia określone wymagania tak w procesie organizacji - jak i prowadzenia działań bojowych przez śmigłowce szturmowe. Czynnikiem determinującym te procesy będą:

- wysokie tempo natarcia;
- duża dynamika działań bojowych;
- duże natężenie działań;
- konieczność precyzyjnego współdziałania z wojskami lądowymi Grupy Manewrowej;
- działanie w głębi terytorium nieprzyjaciela w oderwaniu od sił głównych.

Wysokie tempo natarcia, duża dynamika i natężenie działań zmuszają do maksimum skrócenia czasu organizacji działań bojowych śmigłowców szturmowych. Z tej racji wynika wniosek, że dowódca oddziału śmigłowców szturmowych powinien uczestniczyć już w procesie planowania działań bojowych Grupy Manewrowej na szczeblu, który mu będzie w trakcie działań stanowił zadania bojowe.

Powinien też uczestniczyć w procesie organizacji współdziałania i dowodzenia na całej głębokości zadań Grupy Manewrowej. Jednym z najtrudniejszych problemów w organizacji działań bojowych będzie posiadanie aktualnych informacji o nieprzyjacielu. Przy dużej dynamice działań Grupy Manewrowej informacje o nieprzyjacielu będą ulegały szybkiej dezaktualizacji. Dlatego dowódca oddziału śmigłowców szturmowych oprócz wykorzystania informacji napływającej od systemu rozpoznawczego wojsk lądowych Grupy Manewrowej i Lotnictwa Operacyjnego musi do tego celu wykorzystywać również własne

załogi dostarczające informacji najszybciej i bezpośrednio. Śmigłowce szturmowe realizując bezpośrednie wsparcie wojsk lądowych Grupy Manewrowej będą z zasady - działały na wezwanie z pola walki. Zadania stawiane dowódcy oddziału śmigłowców szturmowych będą więc miały z reguły - charakter ogólny, a precyzowane będą dopiero w trakcie działań Grupy Manewrowej, często bezpośrednio przed startem śmigłowców lub nawet w czasie ich dolotu do rejonu uderzenia. Wymagało to będzie: zorganizowania szybkiego obiegu informacji, błyskawicznego podejmowania decyzji i szybkiego przekazywania ich załogom. Od personelu latającego wymagało będzie: wszechstronnego przygotowania do działań bojowych, dokładnej znajomości terenu działań, przygotowania najskuteczniejszych sposobów zwalczania - typowych obiektów pola walki i elastycznego stosowania tych sposobów w konkretnych warunkach.

Dowodzenie - tak naziemne jak i powietrzne w Grupie Manewrowej musi w pełni być oparte na łączności radiowej. Utrzymanie więc - ciągłej i niezawodnej łączności dowodzenia i współdziałania: ograniczonymi środkami, przy ciągłym ruchu elementów dowodzenia i przy zwiększonych możliwościach nieprzyjaciela w jej zakłócaniu będzie bardzo trudnym, lecz niezbędnym warunkiem prowadzenia skutecznych działań bojowych.

Śmigłowce szturmowe wykonując zadania bezpośredniego wsparcia wojsk Grupy Manewrowej będą je wykonywać bezpośrednio przed rubieżą wojsk własnych. Wynika stąd konieczność ścisłego ich współdziałania z wojskami wspieranymi, zwłaszcza w zakresie podziału wysiłku ogniowego między: śmigłowce, artylerię i inne środki pancerne. Musi więc być zorganizowane współdziałanie z wojskami lądowymi w zakresie: zapewnienia wzajemnego bezpieczeństwa, oznaczenia przedniego skraju wojsk własnych oraz przekazywania sygnałów rozpoznawczych. Dowódca oddziału śmigłowców szturmowych powinien zatem uczestniczyć w organizowaniu współdziałania w Grupie Manewrowej tak jak szefowie rodzajów wojsk. Natomiast w trakcie działań Grupy Manewrowej realizację współdziałania powinna przejmować Grupa Manewrowa pośrednicząc między wojskami lądowymi, śmigłowcami szturmowymi i innymi rodzajami Lotnictwa Frontowego wspierającymi i zabezpieczającymi działania bojowe Grupy Manewrowej.

DOWODZENIE ŚMIGŁOWCAMI SZTURMOWYMI W SKŁADZIE GRUPY MANEWRWEJ.

W czasie działań śmigłowców szturmowych w składzie grupy manewrowej w skład jego wejść musi oficer lotnictwa wojsk lądowych z pododdziału, z którego zostały wyznaczone śmigłowce ze środkami łączności niezbędnymi do zapewnienia łączności UKF dowódcy oddziału z dowódcą śmigłowców /jedna lub dwie radiostacje R-809Ma/. W celu utrzymania łączności ze śmigłowcami wykonującymi lot na małej wysokości przez GDB przy ZT, z którego wyznaczona została grupa manewrowa - konieczne jest na czas działań wyznaczenie z pododdziału LWL powietrznego elementu dowodzenia /PED-3/, spełniającego rolę retlanslatora. PED-3 wykonuje lot w strefie nad ugrupowaniem wojsk własnych i zabezpiecza również łączność w sieci KF dowódcy grupy manewrowej z GDB i SD ZT.

Por. Krzysztof TOKARCZYK

**WŁAŚCIWOŚCI ZABEZPIECZENIA TYŁOWEGO DZIAŁAŃ BOJOWYCH ŚMIGŁOWCÓW
NA KORZYŚĆ GRUP MANEWROWYCH
/REFERAT/**

Aby rozpatrzyć problem zabezpieczenia tyłowego działań bojowych śmigłowców w grupach manewrowych należy uzmysłwić sobie, czym charakteryzują się grupy manewrowe oraz jaki jest charakter ich działania. I na podstawie tego określić wpływ działania grup manewrowych na zadania wykonywane przez lotnictwo wojsk lądowych, a tym samym jak należy organizować oraz czym będzie charakteryzować się zabezpieczenie tyłowe działań bojowych śmigłowców.

Działania bojowe grup manewrowych będą charakteryzowały następujące elementy:

- duża głębokość wykonywanych zadań;
- wysokie tempo natarcia;
- stosunkowo wąski pas działania;
- duża ilość środków ogniowych w celu stworzenia znacznej siły uderzeniowej.

I te czynniki będą wpływały na warunki zabezpieczenia tyłowego działań bojowych śmigłowców w sposób następujący:

1. Duża głębokość zadania - będzie powodowała, że lotnictwo wojsk lądowych musi często przebazowywać się aby być w przodzie nacierających wojsk.
2. Duże tempo działań - wpłynie na krótkotrwałość bazowania na lądowiskach, oraz potrzebę istnienia dużej ilości lądowisk i częstych ich zmian.
3. Wąski pas działania - a stąd: mała możliwość wykorzystania lotnictwa wojsk lądowych na aktywne oddziaływanie ognia nieprzyjaciela ze skrzydeł /nawet artyleria może być groźna/ oddziaływanie nieprzyjaciela na kolumny transportowe zabezpieczające dowódz środków materiałowych.
4. Dynamika działań - wymaga intensywnego zużycia środków materiałowych, a dowódz ich jest bardzo trudny. To wpłynie na skład i intensywność działań lotnictwa wojsk lądowych /a dla tyłów

to sprawa strzymania zapasów sprzętu i środków, uzupełnianie straci itp./.

Przewiduje się, że w skład grupy manewrowej będzie wchodziło około 2 eskadr śmigłowców szturmowych stanowiących część rzutu powietrznego tej grupy.

Idea użycia śmigłowców w składzie grup manewrowych ogólnie pozostaje w zgodzie z zasadami użycia lotnictwa Wojsk Lądowych w działaniach bojowych, lecz odmienność od tej reguły również jest możliwa o czym głównie będą decydowały wyżej przedstawione specyficzne warunki.

Użycie śmigłowców szturmowych w składzie grupy manewrowej wiąże się z koniecznością przebazowywania eskadr na lądowiska znajdujące się w pobliżu rubieży styczności bojowej wojsk - na kierunku działania tej grupy /mogą to być również doraźnie zorganizowane lądowiska podskoku/. A więc warunkiem efektywnego wykorzystania i zrealizowania wielu zadań wsparcia ogniowego przez śmigłowce działające w składzie grupy manewrowej jest zbliżenie i przygotowanie lądowisk wyczekiwania na głębokości 5-15 km od rubieży styczności bojowej wojsk.

W związku z bardzo małymi siłami zabezpieczenia wynika problem wyboru i przygotowania lądowisk oraz ich ochrony i obrony. Siłami własnymi eskadra tego problemu nie rozwiąże i zachodzi konieczność, aby zadania w zakresie przygotowania terenu na lądowiska, przygotowania dróg dla pododdziałów obsługi śmigłowców oraz wykonywaniem osłon przeciwnadźwiękowych dla śmigłowców, wykonywały pododdziały inżynieryjne wchodzące w skład tej grupy. Również obrona i ochrona winna zostać zorganizowana siłami wojsk lądowych.

Wydzielone eskadry śmigłowców szturmowych do grup manewrowych będą najczęściej odernane od bazy tyłowej pułku - batalionu zapasów /bzaop/ lotnictwa wojsk lądowych i całokształt spraw zabezpieczenia materiałno-technicznego spocznie na organicznym elemencie tyłowym eskadry, którym jest pluton zapasów.

Ze względu na to, że tworzenie grup manewrowych przewiduje się w celu wykonania specjalnego a nieraz jednorazowego zadania, bzaop będzie pełnił funkcję bazy materiałno-remontowej dla tych eskadr.

Ze względu na źródła zaopatrywania, szeroki asortyment środków materiałowych wchodzących w zakres zabezpieczenia materiałowego lotnictwa wojsk lądowych można je podzielić na dwie grupy.

Do pierwszej grupy zalicza się środki wykorzystywane przez wszystkie rodzaje wojsk wraz z lotnictwem - będą to środki materiałowe i sprzęt typu ogólnowojskowego.

Środki te będą dostarczane wg ogólnych zasad na lądowiska /w zależności od sytuacji i ustaleń organizacyjnych/ ze składu Ruchomej Bazy Armii /RBA/ czy Polowej Bazy Frontu /PBF/ poprzez odpowiednie oddziały tyłowe ZT, ZU, którym zostaną podporządkowane eskadry śmigłowców.

Do drugiej grupy środków materiałowych zalicza się sprzęt i środki materiałowe wyłącznie zaopatrzenia lotniczego. Są to: paliwa lotnicze, oleje, płyny specjalne, smary, akumulatory śmigłowców, sprzęt i materiały lotniczo-techniczne, sprzęt nawigacyjny, uzbrojenie i amunicja lotnicza, umundurowanie lotnicze i techniczne, sprzęt łączności lotniczej i ubezpieczenie lotów, sprzęt lotniskowy itp.

Źródłem zaopatrywania w środki i sprzęt typu lotniczego dla bzaop pułku lotnictwa wojsk lądowych /plwł/ jest Ruchoma Baza Armii Lotniczej /RBAL/.

Z kolei właśnie w sprzęt i środki typu ogólnowojskowego bzaop plwł będzie zaopatrywany z PBF poprzez RBA względnie z PBF poprzez RBAL lub bezpośrednio z RBA a nawet PBF.

Zgodnie z obowiązującą zasadą /funkcjonowania systemu zaopatrywania/ dowozu "z góry w dół" /kto stawia zadania ten zabezpiecza ich wykonanie/, dowóz środków materiałowych ze składów RBAL i RBA czy PBF realizowany powinien być transportem AL i AO. Środki materiałowe typu lotniczego dowożone będą z bzaop plwł do plutonów zaopatrzenia eskadr transportem bzaop. Natomiast dowóz środków materiałowych typu ogólnowojskowego z punktów zaopatrywania ZT do plutonów zaopatrywania eskadr, którym te pododdziały zostały podporządkowane.

W uzasadnionych wypadkach sytuacji bojowej, obowiązująca zasada dowozu środków materiałowych "z góry w dół" nie będzie przestrzegana. Wówczas w dowozie środków materiałowych stosuje się tzw. "dowóz na siebie", ale jest to możliwe tylko wówczas, gdy źródło zaopatrzenia, skąd dowożone są środki materiałowe, nie będzie zbyt odległe od lądowiska.

Plutony zaopatrzenia eskadr przeznaczone są do bezpośredniej organizacji i realizacji zadań zabezpieczenia tyłowego w tym i materiałowego na lądowiskach. Ponieważ działania bojowe plan wymagają ciągłego, pełnego i terminowego zabezpieczenia tyłowego to struktura organizacyjna tych pododdziałów winna zawierać w sobie wszystkie te elementy zabezpieczenia tyłowego, które umożliwią imby to zabezpieczenie w pełni realizować. Tak jednak nie jest. Z posiadanych sił i środków w pododdziałach zabezpieczających eskadry wynika niemożliwość dokonania podziału sił i środków plutonów zaopatrzenia na rzuty umożliwiające działalność dwupołożeniową.

Ponadto występuje w plutonach zaopatrzenia brak środków do zabezpieczenia lądowiskowo-technicznego i lądowiskowego. Biorąc pod uwagę te zagadnienia należy stwierdzić, że struktura organizacyjna tyłów plan i ich organizacja w toku działań bojowych /a więc również działania w ramach grupy manewrowej/ winna zapewnić manewrowość, sprawną dowodzenie tyłami, maksymalną odporność na oddziaływanie przeciwnika, pełne i terminowe zaspokojenie wszelkich potrzeb środków materiałowych pododdziałów i służbom będącym na ich zaopatrzeniu.

Wydaje się więc słuszny pogląd mówiący o tym aby udoskonalić proces materiałowego zabezpieczenia plan to jego tyłom należy stworzyć taką strukturę, która by spowodowała jeszcze doskonalenie i pełniejsze zabezpieczenie pod względem materiałowym eskadry pułku, tzn. taką strukturę, która byłaby podzielna na dwa niezależne elementy, mogące w pełni zabezpieczyć każdą eskadrę śmigłowców dwupołożeniową. Tym rozróżnieniem byłoby więc utworzenie przy każdej eskadrze pododdziału tyłowego w sile kompanii, realizującej w szerszym zakresie zadania obecnego plutonu zaopatrzenia.

Duże natężenie działań eskadr wykonujących zadania w grupach manewrowych powoduje potrzebę szybkiego i sprawnego odtwarzania zdolności eksploatacyjnej śmigłowców do powtórnych wylotów. Dlatego też, naczelną zasadę realizacji zabezpieczenia materiałowego eskadr przez ich pododdziały tyłowe powinno być natychmiastowe, terminowe i pełne dostarczanie środków materiałowych po wykonaniu zadań bojowych, oraz niezwłoczne uzupełnianie brakujących środków materiałowych przez plutony zaopatrzenia. Ilości oraz asortyment środków materiałowych w plutonach zaopatrzenia powinny gwarantować ciągłość i terminowość zabezpieczenia działań eskadr w ciągu jednego dnia działań. Natomiast w bzaop przewidywane jest utrzymywanie zapasów środków materiałowych zaspokajających potrzeby całości plwł przez trzy dni działań.

Analizując system zaopatrywania w środki materiałowe oraz biorąc pod uwagę specyfikę działań śmigłowców /częste zmiany sytuacji oraz częste przebazowania/ należy przewidzieć potrzebę częstego dostarczania niewielkich ilości środków materiałowych ale w krótkim czasie /szczególnie gdy śmigłowce będą wykonywały zadania z wysuniętych rubieży grupy manewrowej/. Wówczas dostarczanie środków materiałowych przez małe kolumny samochodowe będzie utrudnione ze względu na działania bojowe. Dlatego też w strukturze organizacyjnej plwł należałoby przewidzieć klucz lub eskadrę śmigłowców transportowych do zaopatrywania własnych eskadr wykonujących samodzielnie zadania na korzyść wojsk lądowych, kiedy transport samochodowy nie jest w stanie wywiązać się z nałożonych zadań.

Śmigłowce transportowe stanowiłyby w tym przypadku interwencyjny środek transportowy w ręku dowódcy pułku w zakresie dostarczania środków transportowych.

Taki sposób dowozu rozwiązałby wiele trudnych i niejasnych spraw w zakresie zaopatrywania materiałowego.

Z wyliczeń wynika, że jednym rajsem i Mi-8 może przewieźć paliwo dla 10 śmigłowców Mi-2.

Natomiast w zakresie uzbrojenia korzystna jest tendencja dalszego uzbrojenia śmigłowców szturmowych w broń będącą w wyposażeniu ZT wojsk lądowych - stąd wynika możliwość korzystania z zapasów i składów tych wojsk, dla których przecież śmigłowce te realizują swoje zadania bojowe.

Przy istnieniu aktualnie takiej sytuacji /bardzo trudnej/ w zakresie tyłowego zabezpieczenia działań bojowych śmigłowców nasuwają się następujące wnioski:

1. Zaspokajaniem eskadr w środki typu ogólnowojskowego obciążyć tyły wojsk lądowych na korzyść których śmigłowce wykonują zadania.
2. Dla zaspokajania w środki typu lotniczego organizować transport powietrzny śmigłowcami transportowymi /klucz lub eskadra w plni/
3. Zobowiązać wojska lądowe i ich tyły do wykonywania szeregu zadań na rzecz śmigłowców, takich jak: wybór i przygotowanie lądowisk, inżynieryjna rozbudowa, zabezpieczenie techniczne pojazdów i innego sprzętu, obrona i ochrona lądowisk, zabezpieczenie medyczne, zabezpieczenie gospodarczo-bytowe.
4. Strukturę organizacyjną pododdziałów tyłowych dostosować pod kątem samowystarczalności i autonomiczności eskadr.
5. Wyposażenie tyłów w sprzęt, ludzi i transport pozwalający na podział pododdziału tyłowego na dwa rzuty umożliwiające działalność dwupołożeniową.

D Y S K U S J A

por. nawig. Bolesław PIETRZAK

Nawiązując do referatu o możliwościach bojowych śmigłowców Mi-2 uwzględniono było tylko odpalenie dwóch pocisków ppancernych "MALUTKA" w jednym ataku. Chciałbym nadmienić że śmigłowiec Mi-2 posiada na wyposażeniu 4 pociski "MALUTKA". Przy obliczaniu możliwości bojowych tego śmigłowca należy zatem uwzględnić 4 pociski. W tym wypadku przy założeniu dwóch ataków i odpaleniu w każdym po dwa pociski, potrzebna bojowa liczba śmigłowców Mi-2 do znalezienia grupowego celu naziemnego zmniejszy się z 16 do 10 śmigłowców dla kcz, z 15 do 9 śmigłowców dla kompanii dział ppancernych typu "WIDER" oraz z 12 do 8 śmigłowców dla kompanii na transporterach opancerzonych. Ponadto podczas rozpatrywania powtórnego uderzenia przez śmigłowce uzbrojone Mi-2 to należy wziąć pod uwagę, iż po wykonaniu uderzenia na wskazane cele mają one możliwości lądowania w ugrupowaniu bojowym Operacyjnej Grupy Manewrowej i przeładowania zapasowej jednostki ognia będącej na pokładzie każdego śmigłowca. Ponieważ pociski te można montować przy pracujących silnikach, czas potrzebny na powtórne uderzenie będzie wynosił 17 minut, przy założonej odległości lądowiska od miejsca poprzedniego uderzenia około 10 km. W pełni natomiast zgadzam się z czasem podanym w referacie podczas wykonywania zadań bojowych na głębokości do 30 km.

por.pil.Stanisław FEJA

Uważam, że podstawą prowadzenia działań bojowych przez grupę manewrową jest pełna znajomość nieprzyjaciela. Ponieważ grupa manewrowa działa w oderwaniu od sił głównych i utrzymuje wysokie tempo działań, dane o nieprzyjacielu może głównie otrzymywać od lotnictwa rozpoznawczego i śmigłowców prowadzących rozpoznanie. W swym wystąpieniu chciałbym skupić się nad działalnością śmigłowców rozpoznawczych, ponieważ uważam, że w składzie grupy manewrowej powinna znaleźć się eskadra śmigłowców rozpoznawczo-łącznikowych. W przedstawionych referatach problematykę tą potraktowano drugorzędnie, eksponując głównie śmigłowce uzbrojone. Eskadra śmigłowców rozpoznawczo-łącznikowych zapewni ciągły dopływ wiadomości o nieprzyjacielu niezbędnych do podejmowania szybkich i trafnych decyzji. W celu zachowania dużego tempa działania grupy manewrowej i uniknięcia uwikłania się jej w przewlekłe walki oraz ominięcia większych zgrupowań nieprzyjaciela niezbędne jest prowadzenie ciągłego rozpoznania nieprzyjaciela przez załogi śmigłowców rozpoznawczych. Eskadra ta zabezpieczy również dowodzenie pododdziałami i oddziałami grupy manewrowej z powietrznego elementu dowodzenia /PED-3/. Ma to szczególne znaczenie przy dużym tempie i dynamice działań bojowych, szybko zmieniającej się sytuacji taktycznej oraz konieczności przebywania dowódcy na decydujących kierunkach działania. Dowódca w tym wypadku widzi z powietrza rozwijającą się sytuację i może natychmiast podejmować odpowiednie decyzje. Eskadry śmigłowców rozpoznawczo-łącznikowych należy również wykorzystywać do rozpoznania skażeń promieniotwórczych i chemicznych w pasie działań grupy manewrowej oraz do prowadzenia rozpoznania inżynieryjnego terenu i dróg marszu. Nieprzyjaciel bowiem będzie dążył do zahamowania tempa marszu grupy manewrowej wykonując na nią uderzenia, jak również niszcząc przeprawy i mosty. Ponadto celem zwiększenia skuteczności uderzeń śmigłowców uzbrojonych winny być im wskazywane cele. Może to wykonywać Grupa Dowodzenia Bojowego /GDB/. Ponieważ jednak uderzenia mogą być wykonywane jednocześnie na kilku kierunkach to do naprowadzania należy wykorzystać śmigłowce rozpoznawcze, które naprowadzanie realizować będą poprzez podawanie komend radiowych. Eskadrę tą

można również użyć do zadań transportowo-desantowych jak transport grup specjalnych, ewakuacja rannych i chorych, dowóz materiałowo-technicznego zabezpieczenia, czy też do szybkiego przerzutu na wybrane kierunki pododdziałów przeciwlotniczych uzbrojonych w zestawy "STRZAŁA-2". Element ten jest często ćwiczony w prowadzonych ćwiczeniach. - śmigłowiec Mi-2 zabiera 4 ręczne wyrzutnie razem z obsługą. Uważam że eskadra śmigłowców rozpoznawczo-łącznikowych powinna bazować w ugrupowaniu grupy manewrowej co zapewni jej szybkie wykonywanie postawionych przed nią zadań.

kpt.pil.JAFERNIK

Z wystąpień moich poprzedników wynika jasno jak niezwykle precyzyjne wymagane jest synchronizacja działania czołgów, piechoty i śmigłowców bojowych w ściśle określonym czasie i miejscu. Należy dążyć i dąży się do zapewnienia wywołania w określonym czasie grup śmigłowców i to z dużą dokładnością, sięgającą kilku sekund. Problem ten rozwiązywany i realizowany jest siłami Grup Dowodzenia Bojowego przez oficera dowodzenia.

Pojawia się jeszcze jeden różnie istotny problem ekonomicznego, a i w pewnym sensie oszczędnego wykorzystania śmigłowców mający na względzie specyfikę zaopatrzenia pododdziałów śmigłowców bojowych w środki rażenia i materiały pędne i smary.

W związku z tym widzę tutaj że dowodzenie realizowane poprzez Grupę Dowodzenia Bojowego w jej czysto etatowym składzie jest niewystarczające. Uważam że należałoby do Grupy Dowodzenia Bojowego oddelegować przedstawiciela lotnictwa wojsk lądowych, który mógłby na miejscu znając doskonale sprzęt i jego możliwości podejmować decyzje odnośnie wzywania śmigłowców na pole walki i elastycznie nimi kierować. Przedstawiciel lotnictwa wojsk lądowych mógłby podejmować na miejscu decyzje odnośnie wozwania dyżurujących śmigłowców na lądowiskach wysuniętych, niezbędnej i tylko niezbędnej ilości śmigłowców i naprowadzić je na cele, względnie przecelować na inne. Fakt przecelowania w dynamicznie zmieniającej się sytuacji podczas prowadzenia działań bojowych przez grupę manewrową, będzie faktem dość częstym.

Wynika jasno iż od sprawnego wezwania na pole walki i umiejętnego wykorzystania możliwości śmigłowców bojowych, będzie zależało w dużej mierze powodzenie działań grupy manewrowej. Ten problem może najlepiej i najsprawniej zrealizować wysokiej klasy specjalista lotnictwa wojsk lądowych.

Tak więc moim zdaniem obecność przedstawiciela lotnictwa wojsk lądowych w Grupie Dowodzenia Bojowego jest nieodzowna.

kpt.pil.Zdzisław TATAR

Organizacja dowodzenia i współdziałania śmigłowców bojowych i transportowych z wojskami lądowymi w Operacyjnej Grupie Manewrowej musi przewidywać taki system, który jest w stanie natychmiast reagować na zmiany sytuacji taktycznej na polu walki, jak również wykorzystywać informacje z rozpoznania wojsk lądowych, aby lotnictwo wojsk lądowych w racjonalny i ekonomiczny sposób było wykorzystane. Takim organem dowodzenia i koordynacji działań powinna być zorganizowana przy stanowisku dowodzenia Operacyjnej Grupy Manewrowej - Grupa Dowodzenia Bojowego AL. Grupa ta w swej organizacji pozwala nie tylko na elastyczne i ciągle dowodzenie śmigłowcami przydzielonymi do Operacyjnej Grupy Manewrowej, lecz również, może i jest w stanie naprowadzać śmigłowce na cele naziemne wzrokowo, które realizuje oficer wzrokowego naprowadzania. Ten sposób naprowadzania nabiera szczególnego znaczenia przy wykorzystaniu śmigłowców Mi-24 D, które są bardzo manewrowe, mają dużą siłę ognia i mogą działać wykorzystując ukształtowanie terenu. Grupa Dowodzenia Bojowego na swoim wyposażeniu posiadając transporter opancerzony wyposażony w środki łączności powinna być wykorzystana do tego celu. Ze względu na dynamikę i specyfikę działań ilość napływających informacji jak i konieczność zachowania ciągłości dowodzenia nasuwa wniosek, iż Grupa Dowodzenia Bojowego organizowana przy SD Operacyjnej Grupy Manewrowej powinna mieć trochę odmienną organizację niż klasyczna Grupa Dowodzenia Bojowego. Skład jej powinien być rozszerzony o przedstawiciela lotnictwa wojsk lądowych. Pozwoli to na maksymalne wykorzystanie właściwości bojowych śmigłowców.

sierż.pchor.PRZYBYCIEŃ Krzysztof

Istotnym elementem w działaniu śmigłowców jest możliwość szybkiego odtworzenia gotowości bojowej. W omawianym przypadku odtwarzanie gotowości bojowej będzie się odbywać na uprzednio do tego przygotowanych przez grupę manewrową lądowiskach na terenie npla. Należy do tego celu uprzednio wyznaczyć z kompanii piechoty z mech.pododdział który zajmie się uchwyceniem lub wyborem i obroną lądowiska dla śmigłowców. Pododdział ten musi być wyposażony w odpowiednią ilość środków materiałowo-technicznego zaopatrzenia. W skład pododdziału muszą wejść grupy, które zajmą się wyborem lub uchwyceniem, odpowiednim przygotowaniem lądowiska, jego osłoną i obroną oraz grupy które zajmą się odtwarzaniem gotowości bojowej śmigłowców.

Miejsce na lądowisko winno spełniać następujące warunki:

- posiadać nawierzchnię możliwie równą, odpowiednio twardą lub utwardzoną, bez kamieni, rozpadlin, bruzd i innych przeszkód utrudniających start i lądowanie śmigłowców;
- umożliwiać rozérodowanie i zamaskowanie sił i środków znajdujących się na lądowisku;
- roślinność względnie pokrywa śnieżna nie może przeryszyć 10-15 cm, spadek terenu nie może być większy jak 3^0 ;
- posiadać na kierunku podejścia do startu i lądowania otwartą przestrzeń, wszelkie przeszkody dochodzące do 10 m mogą się znajdować w odległości co najmniej 100 m;
- posiadać przynajmniej jedną płaszczyznę przyziemia dla klucza śmigłowców w wymiarach 50x50 m.

Należy wyznaczyć i przygotować miejsca w których będzie odbywać się obsługa śmigłowców oraz miejsce w którym będą mogli odpocząć i odświeżyć się ich załogi, oraz wyznaczyć i przygotować stanowiska ogniowe dla obrony i osłony lądowiska.

W działaniach tych niezmiernie pomocne będą wskazówki oficera lotnictwa znajdującego się w grupie manewrowej. Sam wybór lądowiska może nastąpić z analizy topograficznej mapy terenu oraz z dostarczonych do grupy manewrowej zdjęć lotniczych rejonów w których należałoby przygotować lądowisko. Porównując mapę i zdjęcia lotnicze z terenem oraz uwzględniając możliwości maskowania naturalnego

co w sytuacji działania klucza w tak specyficznych warunkach ma bardzo istotne znaczenie, dokonuje się wyboru miejsca na lądowisko.

Pododdział zajmujący się wyborem lub adaptacją lądowiska i pomocą w odtwarzaniu gotowości bojowej musi przejść specjalistyczne przeszkolenie w tym zakresie. Szkolenie także winien przeprowadzić przedstawiciel lotnictwa ze służby tyłowego zabezpieczenia działań bojowych lotnictwa wojsk lądowych. Wydaje się konieczne aby w zespole zajmującym się wyborem rejonu pod lądowisko i zabezpiecz. działań klucza śmigłowców z tego lądowiska znajdował się oficer ze służby tyłowego zabezp. działań bojowych lotnictwa wojsk lądowych.

sierż.pchor.Marek CYGANOWICZ

W wystąpieniu swoim chcę zwrócić szczególną uwagę zebranych na zasadniczy problem mający decydujące znaczenie na powodzenie wykonania zadania oraz szybkie i skuteczne przeprowadzenie działań przez załogi tj.:

"Dobór i przygotowanie załóg do działań w składzie grup manewrowych".

Zasadniczym czynnikiem wpływającym na jakość i powodzenie wykonania zadania przez załogi śmigłowców na korzyść grupy manewrowej jest ich odpowiedni dobór pod względem moralnym, psychofizycznym, oraz poziomem wyszkolenia ponieważ zetkną się one z następującymi czynnikami:

- działaniem na terytorium przeciwnika, co wiąże się z dużym zagrożeniem;
- dużą dynamiką działania;
- szeroką gamą zadań i zmiennością sytuacji;
- brak zabezpieczenia r/techn. i UL;
- konieczność wykonywania lotów na małych wysokościach rzędu 5-30 m;
- konieczność samodzielnego zabezpieczenia swoich działań /tankowanie, uzbrojenie śmigłowców/ w trudnych warunkach i krótkim czasie.

Załogi wyznaczone do w/w działań powinny się składać z pilota + mechanika - strzelca pokładowego PK w śmigłowcach w wersji PPK operatora jak również w niektórych wypadkach w skład takiej załogi powinien wchodzić nawigator i odpowiadać następującym kryteriom:

- posiadać cechy szybkiej analizy i decyzji;
- posiadać głęboką wyobraźnię;
- zdolność i wytrzymałość do pilotowania śmigłowca w długim czasie na małej wysokości;
- dobre zgranie z pozostałymi członkami załogi i załogami wyznaczonymi do tego samego zadania;
- dużą odporność psychiczną - zdolność pokonania lęku;
- dobre wyszkolenie taktyczne w zakresie:

- rozpoznania i znajomości armii obcych;
 - strzelania i wykorzystania uzbrojenia śmigłowca;
 - lotów wg orientacji wzrokowej oraz nawigowania śmigłowcem na małej wysokości;
 - sposobów pokonania OPL i wykonania lotów maskujących;
 - przekazywania danych z rozpoznania i ich kodowania;
 - bardzo dobre wykształcenie techniczne w zakresie znajomości własnego sprzętu i umiejętności jego obsługi;
 - wysokie umiejętności w technice pilotowania;
 - bojowość;
 - umiejętność szybkiego i dokładnego przygotowania się do lotu.
- Wyznaczenie załóg może być z jednego klucza czyli skład etatowy jeżeli wszyscy spełniają warunki, lub z różnych kluczy a nawet eskadr tak aby warunki powyższe za wszelką cenę były spełniane.

1. W celu wyselekcjonowania takich załóg już w czasie obecnym powinno się w jednostkach LWL prowadzić odpowiednie szkolenie i trening głównie w lotach na małych wysokościach, lotach bez ubezpieczenia r/nawigacyjnego oraz po trasach których PZK podawane były drogą radiową.
2. Może to być niezgodne z niektórymi obecnymi poglądami jednak trzeba mieć na uwadze, że nie osiągnie się nigdy wysokiego poziomu w lataniu u 100% personelu, a tworzenie grup "asów" w działaniach bojowych daje niekiedy wysokie efekty. Przykład z II Wojny Światowej tzw. "Cyrk Skalskiego" w Afryce Północnej. Zreorganizowano lotnictwo Polskich Sił Powietrznych i przygotowano do wsparcia działań wojskom lądowym w wojnie ruchomej, jako że dywizjony RAF-u związane ze stałymi mało-ruchliwymi stacjami lotniczymi nie były w stanie zapewnić tego wsparcia. Powstał wówczas Polski Zespół Walczący o popularnej nazwie "Cyrk Skalskiego". Była to eskadra złożona z 16 ochotników o specjalnych predyspozycjach do działań bojowych wyselekcjonowanych z różnych dywizjonów polskich RAF-u. Zespół ten działał w Tunezji od 17 marca do 8 maja 1943 r. Przydzielony był do 145 brytyjskiego dywizjonu wspierającego działania 8 armii. Efekty tych działań mówią same za siebie

strącono 25 samolotów 3 prawdopodobnie i 9 uszkodzono przy
stracie tylko 1 własnego samolotu. Po zakończeniu kampanii
afrykańskiej jednostkę rozwiązano i piloci powrócili do
swoich dywizjonów w Anglii.

por. ZARÓWNY

Chciałbym zabrać głos na temat zadań śmigłowców i warunków ich wykonania. Referujący przedstawił zadania i warunki ich wykonania przez śmigłowce bojowe na korzyść Operacyjnej Grupy Manewrowej w czasie wejścia jej wojsk do działań bojowych oraz w czasie prowadzenia działań bojowych w luce operacyjnej. Wydaje mi się, że oprócz tych dwóch okresów działań śmigłowców należałoby również omówić zadania wykonywane w czasie pokonywania przez Operacyjną Grupę Manewrową taktycznej strefy obrony nieprzyjaciela. Głębokość tej strefy wynosi około 40-60 km. Głównym celem Operacyjnej Grupy Manewrowej w czasie pokonywania taktycznej strefy obrony nieprzyjaciela jest jak najszybsze jej pokonanie. Mimo uderzeń lotnictwa myśliwsko-szturmowego i myśliwsko-bombowego w ramach lotniczego ognionego zabezpieczenia wprowadzenie Operacyjnej Grupy Manewrowej w czasie marszu na całej głębokości urzutowania związku taktycznego przeciwnika, wojska Operacyjnej Grupy Manewrowej mogą, napotkać jeszcze duże ilości środków pancernych i przeciwpancernych, wyrzutni rakiet "LARS", oraz dużą ilość opancerzonych wozów bojowych. Ponadto nieprzyjaciół będzie się starał zatrzymać marsz wojsk Operacyjnej Grupy Manewrowej, między innymi wprowadzając do walki swe odwody. O ile to będzie możliwe Operacyjna Grupa Manewrowa będzie omijała zgrupowania nieprzyjaciela nie wdając się w uporczywe walki o te pozycje, lub jak to będzie konieczne wydzielonymi siłami będzie rozбивać tylko to co niezbędne. W związku z tym - wsparcie wojsk Operacyjnej Grupy Manewrowej oraz zabezpieczenia ich działań spadnie na lotnictwo wojsk lądowych, a w tym również na śmigłowce szturmowe. W taktycznej strefie obrony nieprzyjaciela śmigłowce bojowe będą mogły wykonywać następujące zadania na korzyść Operacyjnej Grupy Manewrowej:

a/ w grupie zadań ognionych śmigłowce bojowe będą:

- niszczyć i obezwładniać czołgi, transportery opancerzone, środki pancerne w rejonach ześrodkowania i w marszu, obezwładniać siłę żywą i gniazda broni maszynowej w punktach oporu;
- znaleźć śmigłowce nieprzyjaciela na lotniskach i w powietrzu.

b/ w grupie zadań specjalnych śmigłowce bojowe będą:

- prowadzić rozpoznanie ogólnowojskowe, artyleryjskie;
- rozpoznanie inżynieryjne terenu oraz minować i stawiać zasłony dymne;
- w wypadku stosowania BMR prowadzić rozpoznanie skażeń;

c/ w grupie zadań transportowo-desantowych śmigłowce bojowe będą:

- przewozić technikę bojową;
- dowozić amunicję i środki materiałowe oraz ewakuować rannych i chorych.

Z analizy działań Operacyjnej Grupy Manewrowej wynika, że ważnym zadaniem śmigłowców bojowych w czasie pokonywania taktycznej strefy obrony przez nią, będzie prowadzenie rozpoznania na korzyść tej grupy oraz walka ze śmigłowcami nieprzyjaciela w powietrzu i ich zwalczanie na lotniskach.

sierż.pchor.Grzegorz GALEWSKI

Wystąpienie swoje chciałbym poświęcić na przedstawieniu bardzo ważnego zagadnienia mającego ogromne znaczenie w ogólnym przygotowaniu załóg do działań który brzmi:

Postawienie zadań bojowych załogom działającym na korzyść grup manewrowych i bezpośrednie przygotowanie do działań.

Generalnie postawienie zadań powinno przebiegać ze względu na charakter działań nad terenem nieprzyjaciela w identyczny sposób jak dla załóg wykonujących zadanie na wysadzenie grup specjalnych tzn.

- zadanie powinno być postawione tylko dla załóg wyznaczonych;
- w postawieniu zadania dodatkowo powinien uczestniczyć oficer lotnictwa oddelegowany do grupy manewrowej w celu zabezpieczenia donodzenia oraz o ile jest to możliwe d-ca grupy manewrowej lub jego zastępcą;
- stawianie zadań powinno być rozszerzone o dokładne i wyczerpujące wytyczne podane przez poszczególnych zastępców i szefów służb jak również i innych oficerów o specjalnościach, które będą miały istotny wpływ na wykonanie zadania;
- postawienie zadania winno mieć charakter rzeczowych i wyczerpujących ustaleń co do sposobu wykonania zadania.

Po postawieniu zadań załogi powinny mieć ugruntowane, przyswojone i utrwalone następujące dane:

- treść zadania i jego znaczenie dla ogólnej sytuacji;
- aktualną, ogólną sytuację bojową;
- szczegółową sytuację bojową, na swoim terenie działań;
- zadania d-cy grupy manewrowej i jej skład;
- działania sąsiadów, a w szczególności tych rodzajów wojsk, które będą miały związek lub wpływ na zadania własne;
- czas osiągnięcia gotowości bojowej;
- czas startu;
- oś trasy do rubieży styczności wojsk oraz miejsce i sposób jej przekroczenia;
- sygnały współdziałania;
- oś marszu grupy manewrowej i zadania wykonywane w celu jego zabezpieczenia;

- miejsce postojów oraz miejsca ewentualnych lądowań;
- miejsca rozmieszczenia paliwa i uzbrojenia dla śmigłowców oraz sposób tankowania i uzbrajania;
- sposób przeprowadzenia zadania głównego przez grupę manewrową, oraz jej ugrupowanie w czasie działań bojowych;
- sposób donoszenia, dane łączności, znaki rozpoznawcze, sygnały naprowadzania i wskazywania celów;
- czynności na wypadek utraty kontaktu z grupą manewrową i sposób jej wznowienia;
- sposób przekazywania meldunków d-cy grupy manewrowej oraz sposoby przekazywania danych i sygnałów ostrzegania własnych załóg;
- czynności na wypadek zestrzelenia /udzielenie pomocy załogom/
- sposób i kolejność niszczenia celów;
- sposób maskowania manewrów oraz pozorowanie innych dla zmylenia przeciwnika;
- oś trasy powrotnej i przekroczenie rubieży styczności wojsk;
- miejsce złożenia meldunków o wykonaniu zadania.

Po postawieniu zadań załogi przystępują do bezpośredniego przygotowania do działań bojowych.

Pod pojęciem bezpośredniego przygotowania należy rozumieć wykonanie pod nadzorem wyznaczonych oficerów sztabu następujących czynności przez załogi:

- wykonanie niezbędnych obliczeń;
- wrysowanie niezbędnych elementów na mapy takich jak:
 - a/ rubież styczności wojsk;
 - b/ środki obrony OPL nieprzyjaciela, ich strefy wykrywania i rażenia;
 - c/ rozmieszczenie elementów ugrupowania bojowego nieprzyjaciela;
 - d/ strefy dyżurowania stów myśliwskich nieprzyjaciela i ich możliwe rubieże przechwytywania;
 - e/ strefy i rejony działania własnych śmigłowców.

Obiekt działań grupy manewrowej, kierunek działania, miejsce postojów i lądowiska powinny być utrwalone pamięcią.

- f/ miejsce przekroczenia rubieży styczności wojsk;
- dokładne przeanalizowanie i uściślenie danych podanych w zadaniu;
- studionowanie rejonu działań jego właściwości, warunki atmosferyczne i ich wpływ na maskowanie działań.

W dalszej kolejności załogi indywidualnie analizują /programują/ cały lot na wykonanie zadania ze wszystkimi jego elementami i wariantami.

Uwaga: Jeżeli czas pozwala można przeprowadzić "grę zadania" z udziałem przedstawiciela oddziału menelowego. Można zrezygnować z treningu w kabinach na rzecz dokładniejszego opanowania pamięciowego elementów decyzyjnych.

Cały proces postawienia zadania i przygotowanie do jego wykonania powinien zakończyć się sprawdzeniem gotowości załóg do jego wykonania.

Sprawdzenie gotowości do wykonania zadania nie różni się niczym od ogólnie przyjętego z tą różnicą, iż odbywa się ono tylko z załogami biorącymi bezpośredni udział w zadaniu i może być przeprowadzona metodą:

- rozgrywki;
- pytań i odpowiedzi;
- wprowadzenia założeń.

W końcowym etapie sprawdzenia gotowości do wykonania zadania załogi powinny osobiście potwierdzić gotowość do wykonania zadania pod względem fachowym i psychofizycznym.

por.pil. Andrzej WYCISLIK

Zadania śmigłowców bojowych w poszczególnych etapach działań Operacyjnej Grupy Manewrowej przedstawili już moi przedmówcy w swoich referatach. Ja chcę zwrócić uwagę na niektóre sposoby jakie mogą stosować śmigłowce bojowe w trakcie dynamiki działań tej grupy. Uwzględniając specyfikę działań Operacyjnej Grupy Manewrowej oraz konieczność utrzymania wysokiego tempa marszu, Operacyjna Grupa Manewrowa nie może wdawać się w walkę z przeważającymi siłami nieprzyjaciela a więc powinna siły takie w miarę możliwości omijać. Aby mogła mieć taką możliwość istnieje konieczność prowadzenia ciągłego rozpoznania na korzyść tej grupy przez śmigłowce rozpoznawcze. Biorąc jednak pod uwagę fakt, że nieprzyjaciół nie będzie biernie obserwował działań Operacyjnej Grupy Manewrowej lecz starał się jej aktywnie przeciwdziałać zaistnieje konieczność prowadzenia walki z siłami nieprzyjaciela. Siły takie Operacyjna Grupa Manewrowa powinna szybko rozbić. Ważną rolę w rozbićiu tych sił będą spełniały śmigłowce bojowe wchodzące w skład tej grupy. Przykłady takiego współdziałania lotnictwa z grupami szybkimi możemy znaleźć już w czasie II wojny światowej kiedy na korzyść grup szybkich działały wydzielone oddziały samolotów szturmowych. Taką właśnie rolę powinny w chwili obecnej przejąć na siebie śmigłowce bojowe. Chcąc stworzyć Operacyjnej Grupie Manewrowej dogodne warunki do szybkiego rozbitcia sił nieprzyjaciela śmigłowce bojowe powinny wykonać uderzenie jednoczesne z zasady na wezwanie z pola walki. Aby pomyślnie wykonać to zadanie powinny one bazować w ugrupowaniu Operacyjnej Grupy Manewrowej jednak w takiej odległości od jej czoła aby czas jaki upłynie od podania sygnału wzywającego śmigłowce do wykonania uderzenia był nie dłuższy jak 5 do 10 minut. Stosowanie uderzeń kolejnych w czasie działań Operacyjnej Grupy Manewrowej wydaje mi się raczej mało celowe. Szybkie tempo marszu tej grupy nie będzie raczej wymagało długotrwałego zatrzymywania sił nieprzyjaciela. Sposób ten ewentualnie będzie można stosować w przypadku braku sił do wykonania uderze-

nia jednoczesnego przez śmigłowce lub wtedy gdy Operacyjna Grupa Manewrowa przejdzie do obrony w celu zatrzymania odwodów Operacyjnych lub nawet odwodów operacyjno-strategicznych nieprzyjaciela. W trakcie prowadzenia działań obronnych przez Operacyjną Grupę Manewrową śmigłowce bojowe mają również możliwość prowadzenia takiego sposobu działań jak zasadzki ogniowe. Kolejnym sposobem, który mogą stosować śmigłowce bojowe będzie samodzielne poszukiwanie i zwalczanie środków pancernych i przeciwpancernych nieprzyjaciela na planowanym kierunku marszu Operacyjnej Grupy Manewrowej. Uwzględniając powyższe sposoby działań należy szczególną uwagę zwrócić na współdziałanie śmigłowców bojowych z oddziałami rajdowymi Operacyjnej Grupy Manewrowej, śmigłowcami rozpoznawczymi prowadzącymi ciągłe rozpoznanie na korzyść tej grupy oraz na współdziałanie z innymi rodzajami lotnictwa działającymi na korzyść Operacyjnej Grupy Manewrowej. Aby elementy współdziałania były realizowane należycie, istnieje konieczność włączenia w skład oddziału rajdowego Operacyjnej Grupy Manewrowej przedstawiciela lotnictwa, który będzie korygował i proponował zadania dla śmigłowców bojowych działających na korzyść tego oddziału.

PODSUMOWANIE

płk dr nawig. Zygmunt GRZĘDA

Dzisiejsze seminarium od strony metodycznej przebiegało w sposób bardzo ciekawy, przygotowanie było bardzo dobre, wystąpienia były ciekawe merytorycznie słuszne i w ciekawy sposób prezentowane. Mówione było tutaj o przyszłej wojnie, o której możemy tylko sądzić na podstawie pewnych przewidywań, możemy stawiać pewne przypuszczenia natomiast nie mamy pewności czy to wszystko w pełni sprawdzi się. Musimy więc być ostrożni w formułowaniu różnych myśli i różnych wniosków. Zwrócę tutaj uwagę na jeden moment. Mówimy o sposobach działań śmigłowców. Kilka wypowiedzi zawierało twierdzenie z podstawowymi a nawet jedynymi sposobami działań śmigłowców na korzyść Operacyjnej Grupy Manewrowej to będą działania jednocześnie i samodzielne poszukiwanie i niszczenie obiektów nieprzyjaciela. W moim przekonaniu nie można w ten sposób stawiać sprawy, dlatego iż mogą być różnego rodzaju sytuacje i będziemy w różnych sytuacjach zmuszeni do stosowania różnych sposobów działań. Na przykład wtedy gdy Operacyjna Grupa Manewrowa będzie wchodzić do bitwy to może stworzyć się sytuacja, że będzie wchodzić w lukę w ugrupowaniu jak może się również zdarzyć że luka zostanie zamknięta przez nieprzyjaciela, a nawet będziemy wprowadzali tę grupę w warunkach kiedy tej luki nie będzie. W związku z tym może zaistnieć taka sytuacja, która będzie wymagała, by nacierające czołgi były nieprzerwanie i bezpośrednio w taktycznym i ogniowym współdziałaniu z wspierającymi ich śmigłowcami. W drugiej wojnie światowej zdarzały się takie sytuacje kiedy ruszało natarcie, czołgi szły do przodu i w tym okresie czasu rozpoczęło się tzw. lotnicze natarcie polegające na tym, że nad nacierającymi czołgami nieprzerwanie przebywały samoloty myśliwsko-szturmowe, zmieniając się. Wydaje się, że tego rodzaju działanie może mieć miejsce właśnie w działaniach na korzyść Operacyjnej Grupy Manewrowej. I w tym wypadku będziemy mieli doczynienia z klasycznym działaniem urzutowanym. Proszę pamiętać, że my nie będziemy działać w lukach. Przecież chcąc nieprzyjaciela niszczyć, nawet wtedy gdy będzie luka będziemy wychodzić tam gdzie jest nieprzyjaciel, bo przecież

nasze działanie nie będzie polegać na tym, aby przejechać jakiś teren, a zniszczyć określone obiekty, które w mniejszym lub większym stopniu będą broniące. I tam gdzie będziemy napotykać na opór, z jednoczesnym dążeniem do szybkiego poruszania się będziemy sięgać do klasycznego sposobu ciągłego wiszenia samolotów nad oddziałami i pododdziałami czołgów i niszczenia tych obiektów, które są bezpośrednio przed tymi czołgami. Będziemy również informować dowódcę kgo oddziału czołgów, o tym kto jest przed jego ugrupowaniem i jaka jest sytuacja. I wtedy znów mogą być działania uruchamiane. Wydaje mi się, że podstawowe zadania lotnictwa pokazane w referacie są pokazane trochę na wyrost. Np.: Na korzyść Operacyjnej Grupy Manewrowej Frontu lotnictwo może wykonywać zadania związane z lotniczym zabezpieczeniem tyłów Operacyjnej Grupy Manewrowej Frontu. Wynika to z tego, iż tyły Operacyjnej Grupy Manewrowej Frontu mogą mieć długość /kolumny tyłowe/ w granicach 60 km. Są to kolumny cystern, samochodów z amunicją a więc mało odporne na uderzenia przeciwnika. Grupa Operacyjna ma działać szybko i w związku z tym może zaistnieć potrzeba ochrony z powietrza tego rodzaju pododdziałów. Natomiast tego typu zadanie nie będzie typowym zadaniem dla Operacyjnej Grupy Manewrowej Armii, dlatego, iż jest to jeden związek taktyczny skąd kolumny tyłowe nie będą takie długie. Natomiast oczywiście takie zadanie jak: zabezpieczenie skrzydeł przez śmigłowce będzie zadaniem typowym tak dla Operacyjnej Grupy Manewrowej Frontu jak i Armii. Jeżeli w tym wypadku będziemy rozpatrywać osłonę od uderzeń z powietrza to należy pamiętać, że w Operacyjnej Grupie Manewrowej Armii zadanie to również wystąpi tylko zaistnienie pewna specyfika polegająca na tym, iż raczej będzie to robione w ramach osłony wojsk Frontu. Natomiast na korzyść Operacyjnej Grupy Manewrowej Frontu, która odrywa się na 200 km od czoła sił głównych trzeba będzie prawdopodobnie to organizować poprzez wydzielenie specjalnych sił dla zabezpieczenia działań takiej grupy.

W moim przekonaniu nie można mówić o pomocniczym zadaniu wykonywanym na korzyść Operacyjnej Grupy Manewrowej polegającym na prowadzeniu na jej korzyść rozpoznania. Jest to jedno z głównych **zadan**

śmigłowców realizowanych na korzyść Operacyjnej Grupy Manewrowej Armii i Frontu.

Drugim ważnym momentem jest problem związany z tym, iż Operacyjna Grupa Manewrowa Armii tzn. dywizja działa do przodu, odrywa się na 80-100 km od sił głównych. Działa w dużym tempie tzn. raz jej pododdziały lub oddziały będą poruszać się z prędkością około 50 km/h a w pewnych momentach tempo jej poruszania będzie spadać tam gdzie będzie musiała toczyć walkę. A więc istnieje skomplikowany problem w jaki sposób stworzyć taką sytuację ażeby śmigłowce utrzymały się razem z tą Operacyjną Grupą Manewrową tzn. żeby były ciągle wtedy kiedy są na lotniskach, zabezpieczone przez oddziały tej Operacyjnej Grupy Manewrowej, ażeby nie było takiej sytuacji ażeby wojska lądowe poszły do przodu a śmigłowce pozostały z tyłu.

Jeśli śmigłowce mają działać to muszą być ciągle zaopatrywane. A więc jak skomplikowaną będzie sprawą zapewnienie ciągłych przeskoków z lądowiska na nowe lądowisko. Oczywiście jeżeli będziemy chcieli zabezpieczyć tego rodzaju działania śmigłowców to musi być organ dowodzenia, który będzie dowodził całością tych śmigłowców. Jeżeli założymy, że na korzyść Operacyjnej Grupy Manewrowej Armii będzie działać eskadra śmigłowców rozpoznawczo-łącznikowych i dwie eskadry śmigłowców bojowych tzn., że będą działały główne siły pułku lotnictwa wojsk lądowych, to wtedy dowódca pułku powinien znajdować się razem ze śmigłowcami i zabezpieczać dowodzenie i wszechstronne zabezpieczenie działań - tzn. rozwiązywać cały szereg bardzo skomplikowanych problemów, które są związane z zabezpieczeniem działań.

A więc wynika wniosek, iż problem ten nie może rozwiązać tylko Grupa Dowodzenia Bojowego, Tam musi być przedstawiciel śmigłowców z grupą operacyjną. W moim przekonaniu jeżeli na korzyść Operacyjnej Grupy Manewrowej będą działać siły takie jak dwie eskadry śmigłowców bojowych i jedna eskadra śmigłowców rozpoznawczo-łącznikowych to w tym wypadku będzie napewno to dowódca pułku z częścią swego sztabu i podobnie dowódca batalionu zaopatrzenia tego pułku ze względu na to, iż będzie tam większość sił i środków tego batalionu. Jeżeli nawet będzie to tylko jedna eskadra śmigłowców rozpoznawczo-łącznikowych, to też ktoś w takiej sytuacji z

pułku powinien być razem z nią.

Występują tutaj jeszcze inne ważne zagadnienia a mianowicie to, iż Operacyjna Grupa Manewrowa będzie przechwytywać lotniska, środki materiałowo-techniczne przeznaczone do zabezpieczenia lotnictwa przeciwnika. Wynika z tego, iż z tą grupą powinni iść oficerowie tyłów lotniczych może nawet ze sztabu Wojsk Lotniczych. Zadaniem ich będzie prowadzenie rozpoznania i oceny sytuacji na tych przechwyconych lotniskach, zapewnienia bezpiecznego przekazania lotni. Może wystąpić również taki przypadek, że zostaną przechwycone znaczne ilości środków materiałowo-technicznego zabezpieczenia np.: paliwo, dlatego należy spowodować ażeby to paliwo zużywać na korzyść śmigłowców. Należy również to paliwo zabezpieczyć ażeby przeciwnik nam nie zniszczył je wtedy kiedy Operacyjna Grupa Manewrowa odejdzie z tego rejonu. Są to bardzo złożone i skomplikowane i warte rozpatrzenia problemy.

Ostatnią sprawą, którą chciałbym się zająć jest zagadnienie współdziałania. Istnieje pogląd, iż w Operacyjnej Grupie Manewrowej jest Grupa Dowodzenia Bojowego i ona powinna wszystko rozwiązać. Jednak Operacyjna Grupa Manewrowa działając na określonym kierunku będzie musiała wydzielać Oddziały Wydzielone dla wykonania określonych zadań. Oddziały te mogą odskakiwać od się głównych na kilkanaście kilometrów. A więc istnieje problem kto z takim oddziałem zabezpieczy współdziałanie. Grupa Dowodzenia Bojowego będąc w ugrupowaniu się głównych Operacyjnej Grupy Manewrowej będzie oddalona od Oddziału Wydzielonego 20-30 km. Może zaistnieć taka sytuacja, że oddział ten wezwie śmigłowce przekazując odpowiedni sygnał na SD dywizji. Ale przecież tam gdzie będą wykonywały zadanie na korzyść Oddziału Wydzielonego muszą współdziałać ognioowo z tym oddziałem. Jeżeli Grupa Dowodzenia Bojowego pójdzie z tym oddziałem to nie będzie przy SD dywizji, a więc zerwie się współdziałanie z dywizją. Tutaj możemy rozwiązać problem w następujący sposób. Jeżeli dowódca takiego Oddziału Wydzielonego np.: dowódca pułku czołgów otrzymał zadanie wykonać określone uderzenie w jakimś kierunku, rozbić jakiś obiekt, i z tego wynika, że trzeba go będzie wspierać, to mamy pełne szanse dotarcia do tego dowódcy pułku czołgów i szczegółowego uzgodnienia z nim współdziałania. Dowódca eskadry lub jego zastępca może wsiąść w śmigłowiec

i w określonym miejscu spotkać się z tym dowódcą i w ten sposób uzgodnić współdziałanie. Na śmigłowcach mamy radiostacje, a więc można określić dane łączności odnośnie nawiązania między zainteresowanymi korespondencji. Można do najdrobniejszych szczegółów określić w jaki sposób będą przekazywać miejsca swojego rozmieszczenia, oraz w jaki sposób wskażą cele za pomocą własnych środków. Właśnie w ten sposób można utrzymać ścisłe współdziałanie. Natomiast nie można tego problemu rozpatrywać, że wszystko to załatwi Grupa Dowodzenia Bojowego ponieważ może ona być oddalona od tego oddziału z którym należy ognioowo współdziałać w odległości 15-30km a może nawet i 50 km. I wtedy za jej pośrednictwem ścisłego ognioowego współdziałania nie utrzymamy.

Problematyka związana z działaniem Operacyjnych Grup Manewrowych jest złożona i do końca nierozpracowana. Nad problematyką tą obecnie prowadzone są badania i szykujemy się do poważnego przedsięwzięcia, które odbędzie się prawdopodobnie na terenie naszej akademii - a mianowicie konferencji naukowej w ramach której będą rozpatrywane problemy związane z użyciem lotnictwa na korzyść Operacyjnych Grup Manewrowych Frontu i Armii.

Jestem współautorem pracującym nad tym tematem z punktu widzenia lotnictwa. Sprawilo mi ogromną satysfakcję jak wysłuchałem tutaj dojrzałych, rozsądnych może nie w pełni jeszcze rozwiązujących te problemy. Wypowiedzi, ale wypowiedzi o charakterze nowatorskim, a jest to najbardziej wartościowe. Dlatego, też w imieniu szefa Katedry chciałbym wszystkim uczestnikom naszego dzisiejszego seminarium serdecznie podziękować za ciekawe i pouczające wystąpienia.

Wydrukowano w 3 egz.

Egz. Nr 1 - WOSL

Egz. Nr 2 i 3 - Bibl. Szkol. **OZS**

Wyk. ppłk Kielan

Druk. DS. dn. 17.12.81 r.

Nr ks. masz. PF415/WL.

BIBLIOTHEKA NAJNOWSZE WP
Archiwum Instytutu Historyczny
~~43634~~

812